

Gender Equality
in Coaching

Ισότητα των Φύλων
στην Προπονητική

D2.2

Ερευνητική έκθεση Ελλάδας

Πακέτο εργασίας 2

Εργασία 2.1, Εργασία 2.2
Επικεφαλής εταιρός: Symplexis

Εταιρός υπεύθυνος
για την εθνική έκθεση:

symplexis

σε συνεργασία με

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

WWW.SHECOACH.EU

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά των συγγραφέων και δεν αντανακλούν κατ' ανάγκη τις απόψεις και τις γνώμες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε ο EACEA μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι γι' αυτές. Έργο: 101133095 - SheCOACH - ERASMUS-SPORT-2023.

Πληροφορίες εγγράφου

Πακέτο εργασίας	2: Συστάσεις για παρόχους εκπαίδευσης και ανάπτυξης προσόντων προπονητών/τριών σχετικά με την ενσωμάτωση των θεμάτων φύλου σε μαθήματα και προγράμματα σπουδών προπονητικής
Εργασίες	2.1: Αξιολόγηση του επιπέδου γνώσεων των παρόχων εκπαίδευσης και ανάπτυξης προσόντων προπονητών/τριών (καλαθοσφαίρισης) 2.2 Εκπόνηση έκθεσης με συστάσεις για την αντιμετώπιση των κενών στη γνώση σχετικά με την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου σε μαθήματα και προγράμματα σπουδών προπονητικής
Παραδοτέο	D2.2 Εθνικές εκθέσεις
Τίτλος <i>(εάν διαφέρει από αυτό του παραδοτέου)</i>	Ερευνητική Έκθεση Ελλάδα
Επικεφαλής εταίρος	Symplexis
Υπεύθυνος επικοινωνίας	Δρ Χριστίνα Μπονάρου, bonarou.c@symplexis.eu
Υπεύθυνος εταίρος για την εθνική έκθεση	Symplexis (https://symplexis.eu) σε συνεργασία με τον Σύνδεσμο Ελλήνων Προπονητών Καλαθοσφαίρισης/ΣΕΠΚ (https://www.sepk.gr)
Επίπεδο διάδοσης	Δημόσιο
Περίληψη	<p>Η παρούσα έκθεση (D2.2) παρουσιάζει τα αποτελέσματα της πρωτογενούς έρευνας της ευρωπαϊκής δράσης SheCOACH στην Ελλάδα, η οποία διεξήχθη στο πλαίσιο του 2^{ου} Πακέτου Εργασίας (WP2) του έργου: «Αξιολόγηση του επιπέδου γνώσεων των παρόχων εκπαίδευσης και ανάπτυξης προσόντων προπονητών/τριών (καλαθοσφαίρισης) (εργασία 2.1)» & «Εκπόνηση έκθεσης με συστάσεις για την αντιμετώπιση των κενών στη γνώση σχετικά με την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου σε μαθήματα και προγράμματα σπουδών προπονητικής» (εργασία 2.2).</p> <p>Η πρωτογενής έρευνα SheCOACH διεξήχθη στην Ελλάδα μεταξύ 22 Απριλίου και 3 Ιουνίου 2024 και περιελάμβανε διαδικτυακή έρευνα μέσω ερωτηματολογίου και δομημένες συνεντεύξεις που απευθύνονταν σε: α) επαγγελματίες από εθνικές ή περιφερειακές ομοσπονδίες καλαθοσφαίρισης ή/και άλλες αθλητικές ομοσπονδίες, ενώσεις & αθλητικούς συλλόγους, β) προσωπικό/εκπαιδευτές-τριες/επαγγελματίες προπονητικής εκπαίδευσης που εργάζονται σε πανεπιστήμια, ινστιτούτα επαγγελματικής κατάρτισης, ιδιωτικές σχολές κ.λπ.</p> <p>Το ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο του SheCOACH διανεμήθηκε μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου σε όλα τα μέλη του ΣΕΠΚ, καθώς και στο δίκτυο της Symplexis, συγκεντρώνοντας συνολικά 253 απαντήσεις. Επιπλέον, η Symplexis και ο ΣΕΠΚ διεξήγαγαν συνεντεύξεις με πέντε εμπειρογνώμονες στον τομέα της προπονητικής.</p> <p>Τα συμπεράσματα της εθνικής έκθεσης για την ισότητα των φύλων στην προπονητική στην Ελλάδα θα συμβάλουν στην ανάπτυξη μιας διεθνικής έκθεσης με συστάσεις σχετικά με την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου σε προγράμματα σπουδών προπονητικής και θα αποτελέσει την βάση για την δημιουργία του προγράμματος κατάρτισης SheCOACH που</p>

θα αποσκοπεί στην ανάπτυξη γνώσεων και δεξιοτήτων για παρόχους προπονητικής εκπαίδευσης.

Κατάσταση

Τελικό (μετάφραση στα Ελληνικά)

Εκδοση(εις) & ημερομηνία(ες)

v.1.0: 15 Ιουλίου 2024 (EL)

v.1.0: 20 Ιουνίου 2024 (EN)

v.0.1: 18 Ιουνίου 2024 (σχέδιο EN)

Παρακαλούμε να αναφέρετε ως παραπομπή/βιβλ. αναφορά:

SheCOACH: Gender Equality in Coaching - *Ισότητα των φύλων στην προπονητική – Παραδοτέο D2.2. Ερευνητική Έκθεση Ελλάδα (2024)*. Υπεύθυνος Εταίρος: Symplexis σε συνεργασία με τον Σύνδεσμο Ελλήνων Προπονητών Καλαθοσφαίρισης. Κωδ. Έργου: 101133095 - SheCOACH - ERASMUS-SPORT-2023. Ιστοσελίδα: www.shecoach.eu

Όλα τα δημόσια παραδοτέα του έργου SheCOACH διατίθενται με άδεια χρήσης Creative Commons Attribution - NonCommercial - ShareAlike 4.0 International public license, επιτρέποντας την διασκευή, τροποποίηση και δημιουργία παράγωγων έργων χωρίς εμπορική χρήση, με την προϋπόθεση να αναφέρεται το ευρωπαϊκό έργο SheCOACH ως αρχικός δημιουργός και τα νέα δημιουργήματα να διατίθενται με τους ίδιους ακριβώς όρους (BY-NC-SA).

Περιεχόμενα

Πληροφορίες εγγράφου	2
1. Σύντομη παρουσίαση του έργου SheCOACH	5
1.1 Περίοδος υλοποίησης και εταιρικό σχήμα.....	5
1.2 Σκοπός και στόχοι του έργου	5
1.3 Δραστηριότητες, εμπλεκόμενες ομάδες-στόχου και κύρια αποτελέσματα.....	6
2. Επισκόπηση της πρωτογενούς έρευνας SheCOACH στην Ελλάδα.....	8
2.1 Προπονητική καλαθοσφαίρισης στην Ελλάδα	8
2.2 Η έρευνα SheCOACH στην Ελλάδα	10
3. Αποτελέσματα διαδικτυακής έρευνας στην Ελλάδα.....	12
3.1 Δημογραφικές πληροφορίες.....	12
3.2 Γνώση και ευαισθητοποίηση.....	13
3.3 Τρέχουσα κατάσταση.....	14
3.4 Εμπόδια και προκλήσεις	19
3.5 Προτάσεις και συστάσεις.....	23
3.6 Ενότητα καταϊγισμού ιδεών (γενικά σχόλια & επιλεγμένες απαντήσεις).....	25
3.7 Τελικές παρατηρήσεις.....	28
4. Αποτελέσματα συνεντεύξεων	31
4.1 Προφίλ συνεντευξιζομένων.....	31
4.2 Γνώση και ευαισθητοποίηση.....	31
4.3 Τρέχουσα κατάσταση και υφιστάμενες πρακτικές.....	33
4.4 Προκλήσεις και εμπόδια	34
4.5 Προτάσεις και συστάσεις.....	36
4.6 Μελλοντικά σχέδια και περαιτέρω συμμετοχή	37
4.7. Ενότητα καταϊγισμού ιδεών (γενικά σχόλια και επιλεγμένες απαντήσεις)	37
5. Τελικά συμπεράσματα και προτάσεις σε εθνικό επίπεδο.....	39

1. Σύντομη παρουσίαση του έργου SheCOACH

1.1 Περίοδος υλοποίησης και εταιρικό σχήμα

Το SheCOACH: Gender Equality in Coaching (Ισότητα των Φύλων στην Προπονητική) είναι ένα έργο **Erasmus Sport**, το οποίο χρηματοδοτείται στο πλαίσιο της συμφωνίας με αριθμό **101133095 - SheCOACH - ERASMUS-SPORT-2023**, και το οποίο θα υλοποιηθεί στην **Κύπρο**, την **Ελλάδα**, την **Ιταλία** και την **Ισπανία** από **02/01/2024** έως **30/10/2026** (34 μήνες διάρκεια).

Το SheCOACH είναι μια ευρωπαϊκή πρωτοβουλία με πολλούς εμπλεκόμενους φορείς, στην οποία συμμετέχουν ομοσπονδίες καλαθοσφαίρισης, ενώσεις προπονητών, οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, ένα ίδρυμα τρίτοβάθμιας εκπαίδευσης, καθώς και οργανισμοί εμπειρογνομώνων στους τομείς της αθλητικής προπόνησης, της αθλητικής εκπαίδευσης και της τεχνολογίας. Συγκεκριμένα, η κοινοπραξία SheCOACH αποτελείται από τα ακόλουθα 9 μέλη από 7 χώρες:

Συντονιστής εταίρος έργου:

- 1) ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΚΑΛΑΘΟΣΦΑΙΡΙΣΗΣ - CYPRUS BASKETBALL FEDERATION (CBF), Κύπρος (basketball.org.cy)

Συνεργάτες:

- 2) ΣΥΜΠΛΕΞΙΣ - SYMPLEXIS, Ελλάδα (symplexis.eu)
- 3) ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΠΡΟΠΟΝΗΤΩΝ ΚΑΛΑΘΟΣΦΑΙΡΙΣΗΣ/ΣΕΠΚ - GREEK BASKETBALL COACHES ASSOCIATION (GBCA), Ελλάδα (sepk.gr)
- 4) ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΟΥΡΘΙΑ - UNIVERSIDAD DE MURCIA (UMU), Ισπανία (um.es)
- 5) ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΚΑΛΑΘΟΣΦΑΙΡΙΣΗΣ ΤΗΣ CASTILLA LA MANCHA - FEDERACION DE BALONCESTO DE CASTILLA LA MANCHA (FBCLM), Ισπανία (fbclm.net)
- 6) L'ORMA SSD ARL, Ιταλία (ormainternational.eu)
- 7) SPORT COACHING EUROPE (SCE), Μάλτα (sportcoachingeurope.org)
- 8) ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΑΘΛΗΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ – EUROPEAN NETWORK OF SPORT EDUCATION (ENSE), Αυστρία (sporteducation.eu)
- 9) HIP - HUB FOR INNOVATION POLICY S.R.L., Ρουμανία (hubinno.eu).

1.2 Σκοπός και στόχοι του έργου

Το έργο SheCOACH έχει ως στόχο να **συμβάλει στην ισότητα των φύλων στην προπονητική και ευρύτερα στον αθλητισμό, προωθώντας τη συμμετοχή των γυναικών στην προπονητική εκπαίδευση, ιδίως στον τομέα της καλαθοσφαίρισης** στην Ελλάδα, την Κύπρο, την Ιταλία και την Ισπανία.

Οι επιμέρους στόχοι του SheCOACH είναι οι εξής:

- Προώθηση της ενσωμάτωσης ειδικών θεμάτων φύλου στα προγράμματα σπουδών προπονητικής.

- Η «ενσωμάτωση» αυτή (αγγλ. όρος gender mainstreaming) αναφέρεται στη διαδικασία ενσωμάτωσης της διάστασης του φύλου ή των θεμάτων φύλου στα βασικά στοιχεία των προγραμμάτων σπουδών προπονητικής ή της εκπαίδευσης φυσικής αγωγής.
 - Το έργο επιδιώκει να καταστήσει τις πτυχές του φύλου αναπόσπαστο και ουσιαστικό κομμάτι της συνολικής εκπαίδευσης και κατάρτισης των προπονητών και προπονητριών, ώστε να μην αντιμετωπίζονται ως «μεμονωμένες», «ξεχωριστές» ή «περιθωριοποιημένες συνιστώσες».
 - Το SheCOACH επιθυμεί να διασφαλίσει ότι οι προοπτικές, οι ανησυχίες και τα ζητήματα φύλου αντιμετωπίζονται με συνέπεια και ενσωματώνονται σε όλο το φάσμα των προγραμμάτων σπουδών προπονητικής ή άλλων σχετικών σεμιναρίων κατάρτισης.
- Ανάπτυξη της ευαισθητοποίησης και των γνώσεων και δεξιοτήτων των επαγγελματιών που εργάζονται σε παρόχους προπονητικής εκπαίδευσης σχετικά με τη συμπερίληψη θεμάτων που σχετίζονται με το φύλο στα προγράμματα σπουδών τους.
 - Ενίσχυση της ευαισθητοποίησης των εθνικών/περιφερειακών/τοπικών εκπαιδευτικών ή/και αθλητικών αρχών σχετικά με την ανάπτυξη/εφαρμογή πολιτικών για την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου στα συστήματα προπονητικής εκπαίδευσης.
 - Ευαισθητοποίηση των αθλητικών συλλόγων, ακαδημιών και σχολών προπονητικής σχετικά με τα οφέλη της συμμετοχής γυναικών/προπονητριών και της προώθησης της συμμετοχής γυναικών, ιδίως σε παραδοσιακά «ανδροκρατούμενα αθλήματα».
 - Αύξηση της συμμετοχής των γυναικών στην προπονητική εκπαίδευση/κατάρτιση στον τομέα της καλαθοσφαίρισης.

1.3 Δραστηριότητες, εμπλεκόμενες ομάδες-στόχου και κύρια αποτελέσματα

Οι στόχοι του SheCOACH θα επιτευχθούν μέσω της υλοποίησης των ακόλουθων δραστηριοτήτων, που θα αποτελέσουν και τα σχετικά παραδοτέα του έργου:

- Συστάσεις για τους παρόχους εκπαίδευσης και ανάπτυξης προσόντων προπονητών/τριών σχετικά με την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου σε μαθήματα και προγράμματα σπουδών προπονητικής
- Διαδικτυακό πρόγραμμα ανάπτυξης γνώσεων, ικανοτήτων και δεξιοτήτων για παρόχους προπονητικής εκπαίδευσης σχετικά με την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου
- Πλαίσιο καθοδήγησης για την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου στην προπονητική εκπαίδευση
- Εκδηλώσεις και καμπάνιες ευαισθητοποίησης και διάδοσης των αποτελεσμάτων του έργου.

Οι κύριες ομάδες στις οποίες απευθύνεται το έργο SheCOACH είναι:

- Εθνικές/περιφερειακές ομοσπονδίες καλαθοσφαίρισης (και άλλων αθλημάτων)
- Ενώσεις προπονητών-τριών
- Πάροχοι προπονητικής εκπαίδευσης (ΑΕΙ, ΙΕΚ, Κολέγια κ.α.), συμπεριλαμβανομένων των ενώσεων προπονητών-τριών

- Τοπικοί, περιφερειακοί και εθνικοί φορείς χάραξης πολιτικής στον χώρο του αθλητισμού, καθώς και της εκπαίδευσης.

Επιπλέον, το έργο SheCOACH απευθύνεται σε: διοικητικά στελέχη από τον τομέα του αθλητισμού σε όλα τα επίπεδα, διεθνείς ομοσπονδίες καλαθοσφαίρισης (και άλλων αθλημάτων), αθλητικούς συλλόγους/ακαδημίες/σχολές, δίκτυα αθλητικών ενώσεων, φορέων, παρόχων εκπαίδευσης σε ευρωπαϊκό/διεθνές επίπεδο, ερευνητές-τριες σε σχετικά πεδία, καθώς και στο ευρύ κοινό -ιδίως σε όσες και όσους αγαπούν τον αθλητισμό.

Τα κύρια αποτελέσματα που αναμένονται από την υλοποίηση του έργου SheCOACH είναι τα ακόλουθα, τα οποία αντικατοπτρίζουν επίσης τους κύριους βασικούς δείκτες επιδόσεων του έργου:

- Περίπου **80-100 επαγγελματίες που εργάζονται σε φορείς παροχής προπονητικής εκπαίδευσης** θα αποκτήσουν νέες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες σχετικά με την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου στις εκπαιδεύσεις τους,
- Τουλάχιστον **15 προγράμματα σπουδών προπονητικής** θα ενσωματώσουν τη διάσταση του φύλου ή/και θα συμπεριλάβουν σχετικά θέματα για την ισότητα των φύλων στην προπονητική,
- Τουλάχιστον **50 εθνικές/περιφερειακές/τοπικές αρχές εκπαίδευσης και αθλητισμού** θα ενημερωθούν και θα ευαισθητοποιηθούν σχετικά με την εφαρμογή πολιτικών για την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου στην προπονητική εκπαίδευση,
- Τουλάχιστον **130 στελέχη/μέλη αθλητικών συλλόγων/ακαδημιών κ.α.** θα ενημερωθούν και θα ευαισθητοποιηθούν σχετικά με τα οφέλη της συμμετοχής γυναικών στην προπονητική και της προώθησης της συμμετοχής των γυναικών στον αθλητισμό γενικότερα,
- Τουλάχιστον **30.000 άτομα** θα ενημερωθούν για τα αποτελέσματα του έργου SheCOACH μέσω ενεργειών και δράσεων είτε δια ζώσης ή διαδικτυακά.

2. Επισκόπηση της πρωτογενούς έρευνας SheCOACH στην Ελλάδα

2.1 Προπονητική καλαθοσφαίρισης στην Ελλάδα

Ο ρόλος των προπονητών και προπονητριών είναι σημαντικός για τη σωματική και πνευματική ανάπτυξη των αθλητών και αθλητριών, καθώς και για την εκπαίδευσή τους, με στόχο την προαγωγή της συνολικής ευημερίας τους, την ενίσχυση της απόδοσής τους και την εμπέδωση αξιών όπως η ομαδικότητα, η πειθαρχία και το ευ αγωνίζεσθαι.

Στην Ελλάδα, το επάγγελμα του προπονητή ή της προπονήτριας καλαθοσφαίρισης είναι προσβάσιμο μόνο σε όσους και όσες διαθέτουν άδεια άσκησης επαγγέλματος από τη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού (ΓΓΑ) υπό την αιγίδα του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού. Άδεια προπονητή/τριας (για όλα τα αθλήματα, όχι μόνο για την καλαθοσφαίριση) χορηγείται από τη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού σε όσους και όσες κατέχουν πτυχίο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης φυσικής αγωγής και αθλητισμού ή έχουν αποκτήσει προηγούμενη εμπειρία στο άθλημα που επιθυμούν να προπονήσουν και έχουν παρακολουθήσει επιτυχώς σεμινάρια προπονητικής που διοργανώνει η ΓΓΑ. Εκτός από τα προαναφερθέντα πανεπιστημιακά προγράμματα αθλητικών σπουδών, όσοι και όσες φιλοδοξούν να ασχοληθούν με την προπονητική στην Ελλάδα μπορούν επίσης να παρακολουθήσουν σεμινάρια, εργαστήρια και προγράμματα πιστοποίησης που προσφέρονται από δημόσια και ιδιωτικά επαγγελματικά κέντρα εκπαίδευσης ή ιδιωτικές σχολές. Προκειμένου να αποκτήσουν άδεια, πρέπει στη συνέχεια να αποκτήσουν επαγγελματική εμπειρία και να παρακολουθήσουν τις Σχολές Προπονητών της ΓΓΑ.

2.1.1 Στατιστικά στοιχεία και φύλο στην προπονητική

Την περίοδο 2023-2024, ο αριθμός των ενεργών προπονητών/τριών του Συνδέσμου Ελλήνων Προπονητών Καλαθοσφαίρισης (ΣΕΠΚ) ανέρχεται σε 3290. Από αυτούς, μόνο 282 είναι γυναίκες (περίπου 8%), ενώ δεν είναι δυνατόν να εξακριβωθεί ο αριθμός των προπονητών/τριών που εργάζονται, αλλά δεν είναι μέλη του ΣΕΠΚ.

Στην Ελλάδα, η προπονητική θεωρείται «παραδοσιακά ανδρικό επάγγελμα» και η ισότητα των φύλων εμποδίζεται από τις κοινωνικές αντιλήψεις. Οι άνδρες σπάνια αναθέτουν σε γυναίκες προπονήτριες την ευθύνη της καθοδήγησης ανδρικών ομάδων ή ακόμη και ομάδων νεαρών αγοριών. Οι γυναίκες προπονήτριες συνήθως απασχολούνται σε αθλήματα με υψηλό ποσοστό συμμετοχής γυναικών και προπονούν κυρίως γυναίκες και κορίτσια, αν και πρόσφατα άρχισαν να αναλαμβάνουν περισσότερες και σημαντικότερες θέσεις σε εθνικά πρωταθλήματα, όπως το μπάσκετ.

2.1.2 Προπονήτριες σε εθνικά πρωταθλήματα

Τη σεζόν 2023-2024, μόνο 2 από τις 11 ομάδες της Α1 κατηγορίας γυναικών (18%) είχαν προπονήτρια, ενώ στην κατηγορία Α2 γυναικών, το ποσοστό αυτό έφτασε το 35% (δηλ. 9 από τις 26). Στα ανδρικά πρωταθλήματα, δεν υπήρχαν καθόλου πρώτες προπονήτριες, ωστόσο, τον

Οκτώβριο του 2023, η Λία Γκουζίνη έγινε η πρώτη γυναίκα που από assistant coach ανέλαβε προσωρινά καθήκοντα head coach σε αγώνα της Α1 κατηγορίας ανδρών, καθώς είχε προηγηθεί η αποβολή του προπονητή του Αμαρουσίου, Γιώργου Σκαραφίγκα, με δεύτερη τεχνική ποιινή. Αυτή ήταν η πρώτη φορά που γυναίκα καταγράφηκε ως πρώτη προπονήτρια στην Α1 κατηγορία ανδρών του ελληνικού μπάσκετ, έστω και για τόσο σύντομο χρονικό διάστημα.

2.1.3 Σχολές προπονητών της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού

Οι Σχολές Προπονητών -όπως είναι ο επίσημος τίτλος- της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού παρέχουν τη δυνατότητα σε άτομα που επιθυμούν να αποκτήσουν άδεια προπονητή ή προπονήτριας καλαθοσφαίρισης να το πράξουν, χωρίς να είναι απαραίτητο να έχουν αποφοιτήσει από κάποιο πανεπιστημιακό Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού. Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα περιλαμβάνει θεωρητικά και πρακτικά μαθήματα και οδηγεί σε τρία επίπεδα πιστοποίησης: Γ' κατηγορίας (χαμηλότερη), Β' κατηγορίας (μεσαία) και Α' κατηγορίας (υψηλότερη).

Τα στατιστικά στοιχεία αποφοίτησης για τις Σχολές Προπονητών που ολοκληρώθηκαν το 2022 και το 2023 έχουν ως εξής:

- Σχολή Γ' επιπέδου: Συνολικά 271 άτομα ολοκλήρωσαν το πρόγραμμα, εκ των οποίων 31 (12%) ήταν γυναίκες.
- Σχολή Β' επιπέδου: Ο συνολικός αριθμός των αποφοίτων είναι 169, εκ των οποίων μόνο 9 (5%) ήταν γυναίκες.
- Σχολή Α' επιπέδου: 17 άτομα αποφοίτησαν, εκ των οποίων 2 (12%) ήταν γυναίκες.

Τα στοιχεία καταδεικνύουν σημαντική -αν και περιορισμένη- συμμετοχή των γυναικών, ιδίως στις σχολές Γ' και Α' επιπέδου, ενώ στη σχολή Β' κατηγορίας το ποσοστό είναι ακόμα χαμηλότερο.

2.1.4 Προοπτικές και αναπτυξιακά πρωταθλήματα

Η Ελληνική Ομοσπονδία Καλαθοσφαίρισης στο παρελθόν δεν ανέθετε σε γυναίκες το ρόλο της πρώτης προπονήτριας στις εθνικές ομάδες κοριτσιών, αλλά η κατάσταση αρχίζει να αλλάζει. Από το 2020, η Διεθνής Ομοσπονδία Καλαθοσφαίρισης (FIBA) απαιτεί τουλάχιστον μία γυναίκα/προπονήτρια να βρίσκεται στους πάγκους των εθνικών ομάδων κοριτσιών στα αναπτυξιακά πρωταθλήματα. Το καλοκαίρι του 2024, οι εθνικές ομάδες κορασίδων, νεανίδων και νέων γυναικών της Ελλάδας θα καθοδηγούνται για πρώτη φορά από τρεις προπονήτριες.

2.1.5 Προπονήτριες από την Ελλάδα που εργάζονται στο εξωτερικό

Όπως συμβαίνει με πολλούς Έλληνες προπονητές, υπάρχουν και κάποιες -λίγες- προπονήτριες που επιδιώκουν να εργαστούν επαγγελματικά σε πιο ανταγωνιστικά πρωταθλήματα του εξωτερικού. Μία από αυτές είναι η Στέλλα Καλτσίδου, η οποία έχει σημειώσει μεγάλη επιτυχία. Τη σεζόν 2023-2024 οδήγησε τους London Lions στην κατάκτηση του Eurocup γυναικών, που ήταν ο πρώτος ευρωπαϊκός τίτλος στην ιστορία του συλλόγου. Επιπλέον, την ίδια σεζόν πανηγύρισε και την κατάκτηση του πρωταθλήματος της Μεγάλης Βρετανίας. Τα επιτεύγματα αυτά οδήγησαν τη Στέλλα Καλτσίδου να γίνει η πρώτη Ελληνίδα προπονήτρια που κατακτά ευρωπαϊκό τίτλο στο μπάσκετ.

2.2 Η έρευνα SheCOACH στην Ελλάδα

Η πρωτογενής έρευνα SheCOACH στην Ελλάδα διεξήχθη στο πλαίσιο του 2^{ου} Πακέτου Εργασίας του έργου, ειδικότερα των επιμέρους εργασιών 2.1: Αξιολόγηση του επιπέδου γνώσεων των παρόχων εκπαίδευσης και ανάπτυξης προσόντων προπονητών/τριών (καλαθοσφαίρισης) & 2.2: Εκπόνηση έκθεσης με συστάσεις για την αντιμετώπιση των κενών στη γνώση σχετικά με την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου σε σεμινάρια και προγράμματα σπουδών προπονητικής.

Το 2^ο Πακέτο Εργασίας του έργου SheCOACH: Συστάσεις για παρόχους εκπαίδευσης και ανάπτυξης προσόντων προπονητών/τριών σχετικά με την ενσωμάτωση των θεμάτων φύλου σε μαθήματα και προγράμματα σπουδών προπονητικής, επικεντρώθηκε στην πρωτογενή έρευνα¹ με τη μορφή **διαδικτυακής έρευνας μέσω ερωτηματολογίου και δομημένων συνεντεύξεων** που διεξήχθησαν στην Κύπρο, την Ελλάδα, την Ιταλία και την Ισπανία, με στόχο:

- τουλάχιστον **200 στελέχη/επαγγελματίες (50 ανά χώρα) από εθνικές/περιφερειακές ομοσπονδίες ή ενώσεις καλαθοσφαίρισης, αθλητικούς συλλόγους ή/και άλλες αθλητικές ομοσπονδίες και παρόχους προπονητικής εκπαίδευσης** (πανεπιστήμια, ΙΕΚ, κολέγια κ.α.) [διαδικτυακή έρευνα].
- τουλάχιστον **20 στελέχη (5 ανά χώρα) από εθνικές/περιφερειακές ομοσπονδίες ή ενώσεις καλαθοσφαίρισης ή/και άλλες αθλητικές ομοσπονδίες και επαγγελματίες προπονητικής εκπαίδευσης** (σε πανεπιστήμια, ΙΕΚ, κολέγια κ.α.) [δομημένες συνεντεύξεις].

Ο στόχος της εργασίας 2.1 ήταν να αξιολογηθεί -σε όλες τις προαναφερθείσες χώρες- ο βαθμός γνώσης και οι ελλείψεις μεταξύ των παρόχων εκπαίδευσης και ανάπτυξης προσόντων προπονητικής όσον αφορά την ισότητα των φύλων και την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου σε σεμινάρια και προγράμματα σπουδών προπονητικής.

Ο στόχος της εργασίας 2.2 είναι η ανάπτυξη μιας έκθεσης (σε ηλεκτρονική έκδοση), η οποία θα συνοψίζει τα κύρια ευρήματα της έρευνας στις 4 χώρες και θα παρέχει συστάσεις σχετικά με τις πολιτικές και τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν από τους παρόχους προπονητικής εκπαίδευσης (μπάσκετ) προκειμένου να αντιμετωπιστούν τα κενά στην ευαισθητοποίηση και τις γνώσεις, ώστε να ενσωματωθεί η διάσταση του φύλου σε προγράμματα σπουδών προπονητικής.

Ως επικεφαλής του Πακέτου Εργασίας 2, η Symplexis ανέπτυξε ερευνητικές κατευθυντήριες γραμμές σε συνεργασία με όλους τους εταίρους του έργου. Οι εν λόγω κατευθυντήριες περιλάμβαναν οδηγίες για την υλοποίηση της διαδικτυακής έρευνας SheCOACH και ερωτήσεις τόσο για το online ερωτηματολόγιο όσο και για τις δομημένες συνεντεύξεις. Η πρωτογενής έρευνα SheCOACH εγκρίθηκε από την Επιτροπή Δεοντολογίας του Πανεπιστημίου της Μούρθια (Ισπανία).

¹ Η πρωτογενής έρευνα περιλαμβάνει τη συλλογή δεδομένων που δεν έχουν συλλεχθεί προηγουμένως, αντί της χρήσης πληροφοριών και δεδομένων που έχουν συλλεχθεί στο πλαίσιο προηγούμενων ερευνών και βρίσκονται π.χ. σε ένα βιβλίο, μια βάση δεδομένων, ένα περιοδικό κ.λπ. (δευτερογενής έρευνα).

Η πρωτογενής διαδικτυακή έρευνα SheCOACH υλοποιήθηκε στην Ελλάδα το διάστημα **22 Απριλίου - 3 Ιουνίου 2024**. Το ερωτηματολόγιο με τίτλο «Ισότητα των φύλων στην προπονητική και ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου σε μαθήματα και προγράμματα σπουδών προπονητικής» μεταφράστηκε και προσαρμόστηκε στα ελληνικά και στη συνέχεια δημοσιεύτηκε μέσω του Google Forms.

Η έρευνα απευθυνόταν σε: α) προσωπικό/επαγγελματίες από εθνικές/περιφερειακές ομοσπονδίες και ενώσεις καλαθοσφαίρισης ή/και άλλες αθλητικές ομοσπονδίες, ενώσεις καθώς και αθλητικούς συλλόγους, β) προσωπικό/εκπαιδευτές-τριες/επαγγελματίες παρόχους αθλητικής – προπονητικής εκπαίδευσης (από πανεπιστημιακά ιδρύματα, δημόσια ή ιδιωτικά ΙΕΚ, κολέγια κ.α.).

Το ερωτηματολόγιο της διαδικτυακής έρευνας περιλάμβανε οκτώ ενότητες με 21 συνολικά ερωτήσεις και απαιτούσε περίπου 7 - 9 λεπτά για τη συμπλήρωσή του. Η πλειονότητα των ερωτήσεων ήταν κλειστού τύπου, πολλαπλής επιλογής και υποχρεωτικές, ενώ υπήρχαν και ανοικτές ερωτήσεις, καθώς και κάποιες προαιρετικές. Τα άτομα που συμμετείχαν στην έρευνα είχαν τη δυνατότητα να συμπληρώσουν το ερωτηματολόγιο ανώνυμα ή να δώσουν τη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου τους για να λαμβάνουν ενημερώσεις για το έργο. Σε κάθε περίπτωση, όλες οι απαντήσεις που συλλέχθηκαν τηρήθηκαν εμπιστευτικά.

Το ερωτηματολόγιο διανεμήθηκε μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου σε όλα τα μέλη του Συνδέσμου Ελλήνων Προπονητών Καλαθοσφαίρισης και μέσω του δικτύου της Symplexis. Συνολικά, συγκεντρώθηκαν **253 απαντήσεις**.

Επιπλέον, η Symplexis και ο ΣΕΠΚ διεξήγαγαν συνεντεύξεις με **5 εμπειρογνώμονες/στελέχη αθλητικών ομοσπονδιών ή ενώσεων ή/και παρόχων προπονητικής εκπαίδευσης**, κατά το διάστημα **23 Μαΐου - 3 Ιουνίου 2024**. Οι δομημένες ερωτήσεις του ερωτηματολογίου SheCOACH για τις συνεντεύξεις ακολούθησαν τα θέματα που συμπεριλήφθηκαν και στα ερωτηματολόγια, με στόχο να δώσουν τη δυνατότητα στους συμμετέχοντες και τις συμμετέχουσες να εμβαθύνουν στα υπό συζήτηση ζητήματα με βάση τις γνώσεις και τις εμπειρίες τους. Ζητούμενο ήταν να δώσουν την δική τους εικόνα του φαινομένου της ισότητας των φύλων στην προπονητική στην Ελλάδα και να προτείνουν ιδέες και αποτελεσματικούς τρόπους ενσωμάτωσης της διάστασης του φύλου σε προγράμματα σπουδών προπονητικής και στο ευρύτερο πλαίσιο του αθλητισμού.

Η παρουσίαση των αποτελεσμάτων της πρωτογενούς έρευνας (ηλεκτρονική έρευνα μέσω ερωτηματολογίου και συνεντεύξεις) γίνεται στις επόμενες σελίδες.

3. Αποτελέσματα διαδικτυακής έρευνας στην Ελλάδα

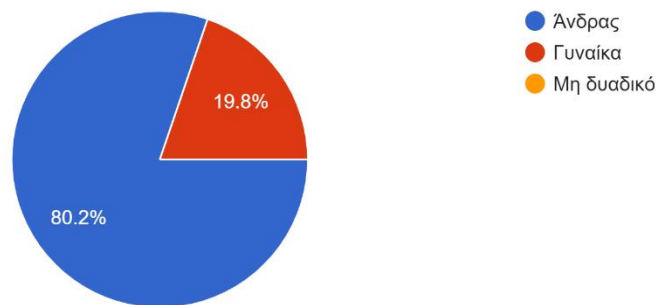
Ισότητα των φύλων στην προπονητική και ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου σε σεμινάρια προπονητικής και προγράμματα αθλητικών σπουδών

3.1 Δημογραφικές πληροφορίες

Στη διαδικτυακή έρευνα SheCOACH που διεξήχθη στην Ελλάδα, η συντριπτική πλειοψηφία των 253 ατόμων που συμμετείχαν ήταν άνδρες (80,2% ή 203 άτομα), ενώ το 19,8% (50 άτομα) ήταν γυναίκες.

1. Κοινωνικό φύλο:

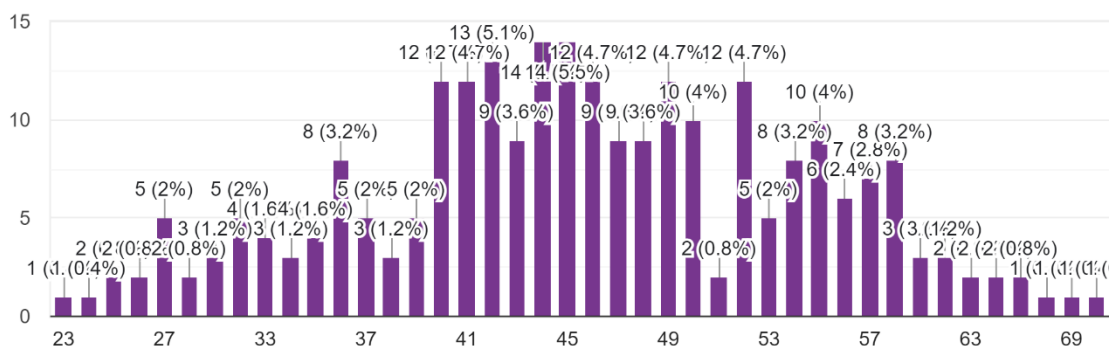
253 responses

Οι ηλικίες των 253 συμμετεχόντων και συμμετεχουσών κυμαίνονταν από 23 έως 70 έτη, με μέσο όρο ηλικίας τα 45,6 έτη και διάμεση ηλικία τα 45 έτη (γεγονός που υποδηλώνει ότι οι μισοί συμμετέχοντες/ουσες είναι κάτω των 45 ετών και οι υπόλοιποι μισοί άνω των 45). Συνολικά, τα στοιχεία αυτά υποδηλώνουν ότι η κατανομή της ηλικίας είναι σχετικά συμμετρική γύρω από τα 45 έτη, χωρίς σημαντική λοξότητα κατανομής.

2. Ηλικία (αναφέρετε αριθμό):

253 responses

Η πλειονότητα των ατόμων που συμμετείχαν στην online έρευνα, 64,4% (163 άτομα), είναι επαγγελματίες σε συλλόγους καλαθοσφαίρισης, κυρίως προπονητές/τριες με εμπειρία που κυμαίνεται από λίγα χρόνια έως 3-4 δεκαετίες.

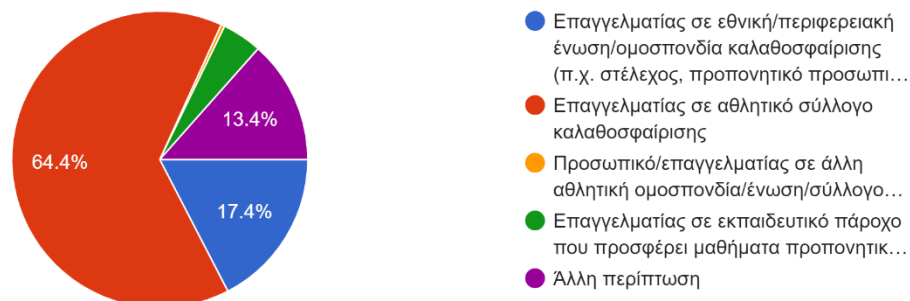
Ένα ποσοστό της τάξης του 17,4% (44 άτομα) είναι επαγγελματίες από εθνικές ή περιφερειακές ενώσεις/ομοσπονδίες καλαθοσφαίρισης, συμπεριλαμβανομένων προπονητών/τριων, διοικητικού και διευθυντικού προσωπικού.

Επιπλέον, το 4,3% (11 άτομα) είναι προσωπικό/επαγγελματίες από εκπαιδευτικούς φορείς που προσφέρουν μαθήματα προπονητικής, όπως πανεπιστήμια, κέντρα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, κολέγια κ.α., συμπεριλαμβανομένων μελών Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (ΔΕΠ), εκπαιδευτών/τριων και διοικητικού προσωπικού.

Υπήρξε επίσης ένα άτομο (0,4%) που ήταν επαγγελματίας από άλλη αθλητική ομοσπονδία/ένωση/σύλλογο, ενώ το 13,4% (34 ερωτώμενοι/ες) επέλεξαν «άλλο». Από τα άτομα αυτά, η πλειοψηφία είναι προπονητές/τριες με εξειδίκευση σε διαφορετικές αναπτυξιακές ηλικιακές ομάδες (π.χ. σε εφήβους, παιδιά ή μικρότερες ηλικιακά ομάδες, αγόρια ή/και κορίτσια). Άλλοι και άλλες είναι μέλη διοικητικών συμβουλίων ή κατέχουν διευθυντικές θέσεις σε αθλητικούς συλλόγους ή ενώσεις ή εργάζονται στον ιδιωτικό τομέα, ενώ παράλληλα προπονούν ερασιτεχνικές ομάδες καλαθοσφαίρισης. Ορισμένοι/ες έχουν διδακτική εμπειρία ως καθηγητές/τριες φυσικής αγωγής σε ακαδημίες ή σχολεία πρωτοβάθμιας ή δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ενώ υπάρχουν επίσης άτομα με εμπειρία στην ατομική προπόνηση, καθώς και ερευνητές/τριες σε σχετικούς τομείς.

3. Επαγγελματική ιδιότητα/ρόλος/θέση:

253 responses

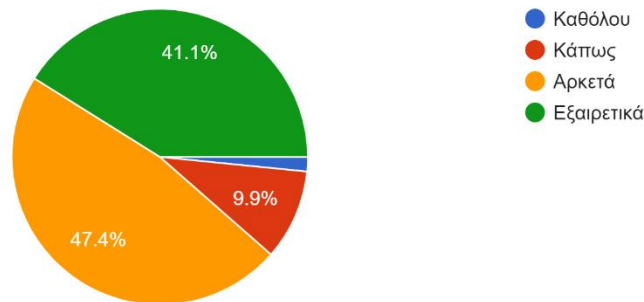

3.2 Γνώση και ευαισθητοποίηση

3.2.1 Εξοικείωση με την έννοια της ισότητας των φύλων στην προπόνητική

Στην ερώτηση «Πόσο εξοικειωμένοι/ες είστε με την έννοια της ισότητας των φύλων στην προπονητική;», η πλειοψηφία 47,4% απάντησε «πολύ», ενώ ένα εξίσου σημαντικό ποσοστό της τάξης του 41,1%, δήλωσε «εξαιρετικά». Το 9,9% απάντησε «κάπως» και μόνο το 1,6% δήλωσε «καθόλου».

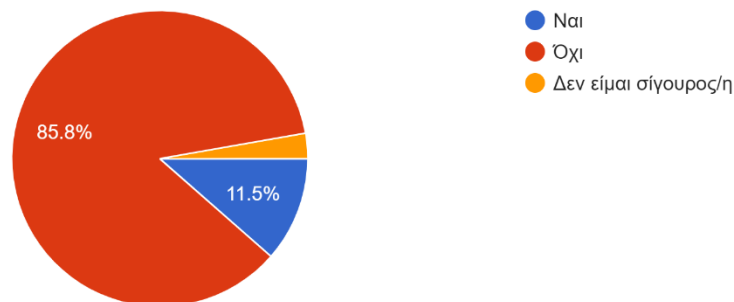
4. Πόσο εξοικειωμένοι/ες είστε με την έννοια της ισότητας των φύλων στην προπονητική;
253 responses

3.2.2 Εκπαίδευση ή κατάρτιση για την ισότητα των φύλων στην προπονητική

Ωστόσο, στην ερώτηση «Έχετε παρακολουθήσει μαθήματα/σεμινάρια/εκπαίδευση σχετικά με την ισότητα των φύλων και συγκεκριμένα την ισότητα των φύλων στην προπονητική;», η συντριπτική πλειοψηφία, το 85,8% απάντησε «όχι», το 11,5% απάντησε «ναι», ενώ το 2,8% απάντησε «δεν είμαι σίγουρος/η» και ορισμένα άτομα εξ αυτών διευκρίνισαν ότι είχαν παρακολουθήσει σεμινάρια προπονητικής από διδάσκουσες/προπονήτριες, αλλά τίποτα δεν επικεντρώθηκε στην ισότητα των φύλων στην προπονητική.

5. Έχετε παρακολουθήσει μαθήματα/σεμινάρια/εκπαίδευση σχετικά με την ισότητα των φύλων και συγκεκριμένα την ισότητα των φύλων στην προπονητική;
253 responses

3.3 Τρέχουσα κατάσταση

3.3.1 Η σημασία της προώθησης της ισότητας των φύλων στην προπονητική στο χώρο της καλαθοσφαίρισης

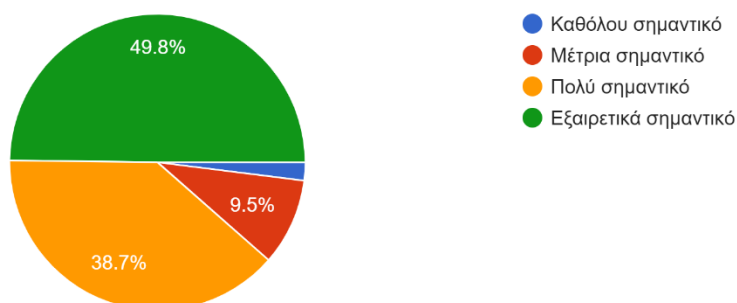
Στο σημείο αυτό, το ερωτηματολόγιο παρουσίασε την ερμηνεία της «ισότητας των φύλων στην προπονητική», όπως αυτή γίνεται -μέχρι στιγμής- αντιληπτή στο πλαίσιο του SheCOACH: Η *ισότητα των φύλων στην προπονητική αφορά τη δίκαιη και ίση μεταχείριση των ατόμων,*

ανεξαρτήτως φύλου, στο πλαίσιο του προπονητικού επαγγέλματος στον αθλητισμό. Το έργο SheCOACH επικεντρώνεται στην ισότητα των φύλων για τις γυναίκες – δηλ. τις προπονήτριες. Η ισότητα των φύλων στην προπονητική περιλαμβάνει πτυχές που σχετίζονται με τις ίσες ευκαιρίες, την υποστήριξη και την συμπερίληψη, την ίση αμοιβή και τους πόρους, την ίση εκπροσώπηση και την ορθή και ισόρροπη κάλυψη από τα μέσα ενημέρωσης, καθώς και την εξάλειψη των προκαταλήψεων, των στερεοτύπων και των διακρίσεων (βλ. αντιμετώπιση του σεξισμού).

Στη συνέχεια, οι συμμετέχοντες και οι συμμετέχουσες ρωτήθηκαν: «Πόσο σημαντικό θεωρείτε ότι είναι να προωθηθεί η ισότητα των φύλων στην προπονητική;». Σχεδόν οι μισοί από τους ερωτηθέντες και τις ερωτηθείσες, δηλ. 49,8% απάντησαν «εξαιρετικά σημαντικό» και ένα εξίσου μεγάλο ποσοστό 38,7% απάντησε «πολύ σημαντικό». Ένα μικρότερο ποσοστό 9,5% απάντησε «μέτρια σημαντικό» και μόνο 2% απάντησε «καθόλου σημαντικό».

6. Πόσο σημαντικό θεωρείτε ότι είναι να προωθηθεί η ισότητα των φύλων στην προπονητική;

253 responses

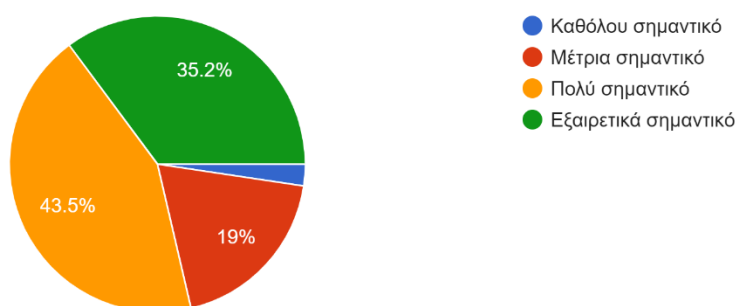

3.3.2 Η σημασία της ενσωμάτωσης των θεμάτων φύλου σε σεμινάρια προπονητικής και προγράμματα αθλητικών σπουδών

Η ακόλουθη ερώτηση ήταν «Πόσο σημαντικό θεωρείτε ότι είναι να ενσωματωθούν τα ζητήματα φύλου σε σεμινάρια και προγράμματα σπουδών προπονητικής;». Η πλειοψηφία, 43,5% απάντησε «πολύ σημαντικό», ενώ ένα σημαντικό ποσοστό 35,2% απάντησε «εξαιρετικά σημαντικό». Ένα χαμηλότερο αλλά και πάλι σχετικά υψηλό ποσοστό 19% απάντησε «μέτρια σημαντικό» και μόνο το 2,4% απάντησε «καθόλου σημαντικό».

7. Πόσο σημαντικό πιστεύετε ότι είναι να ενσωματωθούν τα ζητήματα φύλου σε σεμινάρια και προγράμματα σπουδών προπονητικής;

253 responses

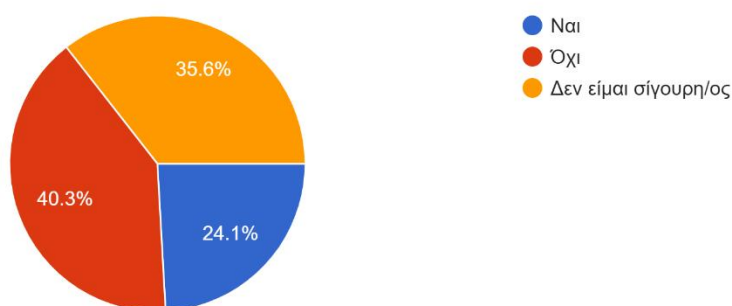

3.3.3 Αξιολόγηση της προώθησης της ισότητας των φύλων στην προπονητική στην Ελλάδα από αθλητικές ενώσεις/ομοσπονδίες/συλλόγους κ.λπ.

Στην ερώτηση «Πιστεύετε ότι οι αθλητικές ενώσεις/ομοσπονδίες/σύλλογοι κ.λπ. στην Ελλάδα προωθούν την ισότητα των φύλων στην προπονητική;», η πλειοψηφία, 40,3% απάντησε «όχι», ένα σημαντικό ποσοστό, 35,6% απάντησε «δεν είμαι σίγουρος/η», ενώ ένα ποσοστό 24,1% απάντησε «ναι».

8. Πιστεύετε ότι οι αθλητικές ενώσεις/ομοσπονδίες/ σύλλογοι κ.λπ. στην Ελλάδα προωθούν την ισότητα των φύλων στην προπονητική;

253 responses

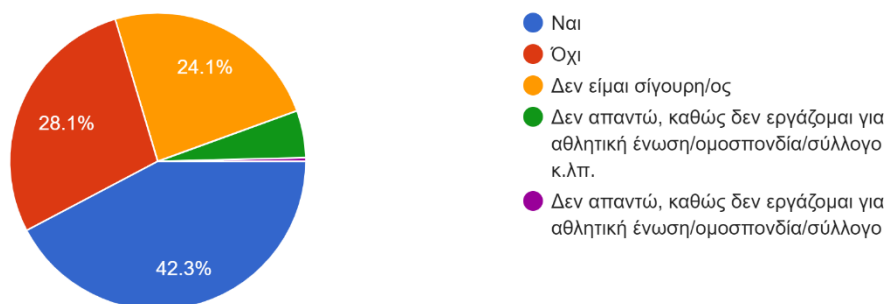

3.3.4 Η προώθηση της ισότητας των φύλων στην προπονητική από τις ενώσεις/ομοσπονδίες/συλλόγους και φορείς των συμμετεχόντων/ουσών.

Στην ερώτηση «Η αθλητική ένωση/ομοσπονδία/ο σύλλογος ή ο φορέας σας προωθεί την ισότητα των φύλων στην προπονητική;», η πλειοψηφία, 42,3% απάντησε «ναι», 28,1% απάντησε «όχι», ενώ ένα σχετικά υψηλό ποσοστό, 24,1% δήλωσε "δεν είμαι σίγουρος/η". Σημειώνεται ότι το 5,1% δήλωσε «Δεν απαντώ, καθώς δεν εργάζομαι σε αθλητική ένωση/ομοσπονδία/σύλλογο».

9. Η αθλητική ένωση/ομοσπονδία/σύλλογος ή ο φορέας σας (π.χ. Υπουργείο, Γ.Γ. κ.α.) προωθεί την ισότητα των φύλων στην προπονητική;

253 responses

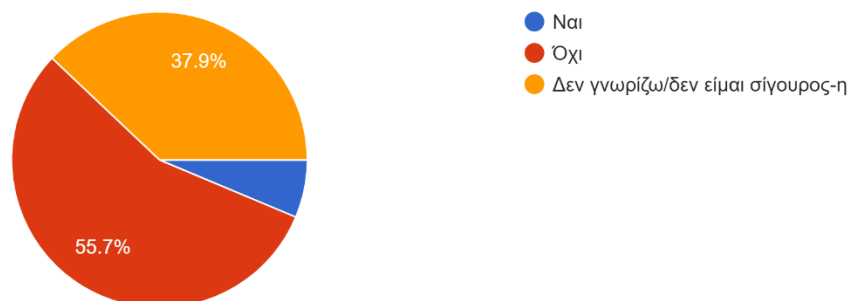

Τα άτομα που απάντησαν «ναι» ή ακόμη και «δεν είμαι σίγουρος/η» κλήθηκαν -προαιρετικά- να δώσουν περισσότερες λεπτομέρειες, και ακολουθούν ορισμένες παρατηρήσεις από τη σύνοψη των απαντήσεών τους:

- Ορισμένα άτομα σημείωσαν ότι αγόρια και κορίτσια συμμετέχουν στις ίδιες ομάδες ή ότι υπάρχουν γυναίκες σε σημαντικές θέσεις στους συλλόγους και τις ενώσεις τους.
- Άλλοι και άλλες ανέφεραν ότι υπάρχουν προπονήτριες σε όλα τα επίπεδα των πρωταθλημάτων ανδρών και γυναικών.
- Επίσης αναφέρθηκε ότι υπάρχουν παραδείγματα πολλών αθλητικών συλλόγων με γυναίκες - προπονήτριες που έχουν τα ίδια δικαιώματα και υποχρεώσεις με τους άνδρες συναδέλφους τους.
- Ορισμένοι/ες ανέφεραν ότι οι προπονήτριες είναι ελάχιστες, υποδηλώνοντας ότι οι συνθήκες εμποδίζουν τις γυναίκες να ασχοληθούν με την προπονητική.
- Επισημάνθηκε η ανάγκη για σεμινάρια και εκπαίδευση σχετικά με την ισότητα των φύλων στην προπονητική.
- Ορισμένοι/ες παρατήρησαν ότι σε άλλες χώρες, όπως η Νορβηγία, η ισότητα των φύλων θεωρείται δεδομένη και προωθείται ενεργά από τις αθλητικές ομοσπονδίες.
- Τέλος, επισημάνθηκε ότι δεν υπάρχει συγκεκριμένο σχέδιο ή στρατηγική για την προώθηση της ισότητας των φύλων στην προπονητική στην Ελλάδα.

Στο ερώτημα «Διαθέτει η ομοσπονδία/ένωση/αθλητικός σύλλογος ή το εκπαιδευτικό σας ίδρυμα ή ο φορέας σας σχέδιο ή επίσημη πολιτική για την ισότητα των φύλων;», η συντριπτική πλειοψηφία, 55,7% απάντησε «όχι», ένα υψηλό ποσοστό 37,9% απάντησε «δεν είμαι σίγουρος/η», ενώ μόνο 6,3% απάντησε «ναι».

10. Διαθέτει η ομοσπονδία/ένωση/αθλητικός σύλλογος ή το εκπαιδευτικό σας ίδρυμα ή ο φορέας/οργανισμός σας (π.χ. ΓΓ) σχέδιο δράσης ή επίσημη πολιτική για την ισότητα των φύλων;
253 responses

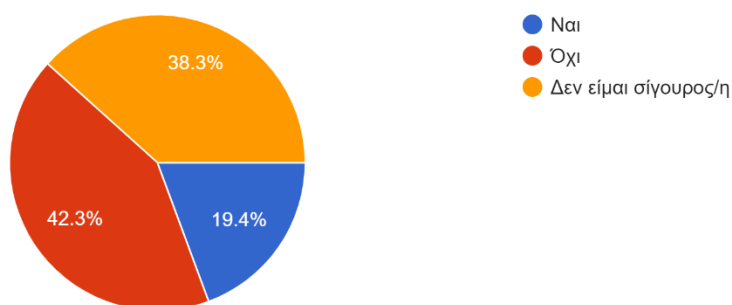
Στους συμμετέχοντες και τις συμμετέχουσες που απάντησαν «ναι» ζητήθηκε -προαιρετικά- να δώσουν περισσότερες λεπτομέρειες ή ακόμη και τον σύνδεσμο (link) για το σχετικό έγγραφο, ωστόσο οι μόνες απαντήσεις που δόθηκαν ήταν οι εξής: «Το διοικητικό συμβούλιο του αθλητικού μου συλλόγου αποτελείται κυρίως από γυναίκες» και «Ο σύλλογός μου ακολουθεί τη Λευκή Βίβλο της ΕΕ για τον αθλητισμό».

3.3.5 Αξιολόγηση της ενσωμάτωσης των θεμάτων που σχετίζονται με το φύλο στα υφιστάμενα προγράμματα σπουδών προπονητικής στην Ελλάδα

Η επόμενη ερώτηση ήταν: «Πιστεύετε ότι τα υφιστάμενα προγράμματα σπουδών προπονητικής ή εκπαιδευτικά σεμινάρια στην Ελλάδα αντιμετωπίζουν επαρκώς τα ζητήματα φύλου γενικά;». Η μεγάλη πλειοψηφία, το 42,3% απάντησε «όχι», ένα εξίσου υψηλό ποσοστό, το 38,3% απάντησε «δεν είμαι σίγουρος/η», ενώ το 19,4% απάντησε «ναι».

11. Πιστεύετε ότι τα υφιστάμενα προγράμματα σπουδών προπονητικής ή εκπαιδευτικά σεμινάρια στην Ελλάδα αντιμετωπίζουν επαρκώς τα ζητήματα φύλου;

253 responses

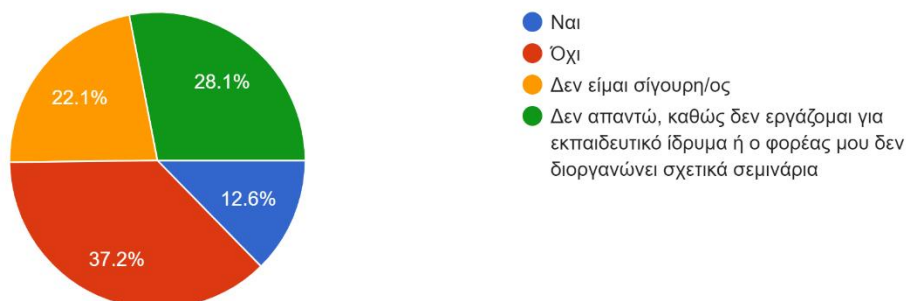

3.3.6 Η ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου στα υφιστάμενα προγράμματα αθλητικών σπουδών και σεμινάρια προπονητικής

Στην ερώτηση «Ενσωματώνει το εκπαιδευτικό σας ίδρυμα/φορέας ζητήματα που σχετίζονται με το φύλο στα υφιστάμενα σεμινάρια και προγράμματα σπουδών προπονητικής;», το 37,2% απάντησε «όχι», το 22,1% «δεν είμαι σίγουρος/η», το 12,6% απάντησε «ναι», ενώ πρέπει να σημειωθεί ότι το 28,1% δήλωσε «Δεν απαντώ, καθώς δεν εργάζομαι σε εκπαιδευτικό ίδρυμα ή ο φορέας μου δεν διοργανώνει σεμινάρια προπονητικής».

12. Ενσωματώνει το εκπαιδευτικό σας ίδρυμα/φορέας ζητήματα που σχετίζονται με το φύλο στα σεμινάρια και προγράμματα σπουδών προπονητικής;

253 responses

Τα άτομα που απάντησαν «ναι» ή ακόμη και «δεν είμαι σίγουρος» κλήθηκαν -προαιρετικά- να δώσουν περισσότερες λεπτομέρειες. Ακολουθούν ορισμένες ενδεικτικές απαντήσεις:

- Δεν υπάρχει καμία διαφορά στις μεθόδους προπόνησης ή στην κατάρτιση μεταξύ ανδρών-προπονητών και γυναικών-προπονητριών. Είναι ακριβώς το ίδιο. Δεν βλέπω κανέναν λόγο να προκύπτουν ζητήματα φύλου.
- Σε κάθε σχολή προπονητών προσπαθούμε να έχουμε συζητήσεις και θέματα σχετικά με αυτό το θέμα, αλλά δυστυχώς η συμμετοχή των γυναικών/προπονητριών είναι πολύ χαμηλή.
- Συμμετείχα σε ένα σεμινάριο που διοργάνωσε η Ελληνική Ομοσπονδία Καλαθοσφαίρισης (ΕΟΚ) για την ανάπτυξη του γυναικείου μπάσκετ.
- Ο Σύνδεσμος Ελλήνων Προπονητών Καλαθοσφαίρισης (ΣΕΠΚ), απ' όσο γνωρίζω, δεν έχει διοργανώσει κάποιο σεμινάριο για το θέμα αυτό.
- Ο ΣΕΠΚ αντιμετωπίζει αυτά τα ζητήματα με σεβασμό.
- Η συζήτηση των ιδιαίτερων πτυχών της επαγγελματικής κατάρτισης των γυναικών είναι μια αρχή, αλλά χρειάζεται περισσότερη έμφαση και μεγαλύτερη προσοχή. Γίνονται προσπάθειες για την προώθηση της γυναικείας καλαθοσφαίρισης, αλλά υπάρχουν σημαντικά περιθώρια βελτίωσης.

3.4 Εμπόδια και προκλήσεις

3.4.1 Τα κυριότερα εμπόδια για την ισότητα των φύλων στο προπονητικό επάγγελμα στην Ελλάδα

Στην ερώτηση «Ποια πιστεύετε ότι είναι τα κυριότερα εμπόδια για την ισότητα των φύλων στο προπονητικό επάγγελμα στην Ελλάδα;», όπου επιτρέπονταν πολλαπλές απαντήσεις, οι περισσότεροι συμμετέχοντες και οι περισσότερες συμμετέχουσες (64%) απάντησαν ότι οι «Θεσμικές προκαταλήψεις, τα στερεότυπα και οι διακρίσεις (π.χ. έλλειψη υποστήριξης, ευκαιριών και πόρων, μισθολογικό χάσμα μεταξύ των φύλων, υποεκπροσώπηση των γυναικών/προπονητριών κ.α.)» είναι το υπ' αριθμόν ένα εμπόδιο.

«Πολιτισμικά ή κοινωνικά πρότυπα που διαιωνίζονται σε μεγάλο βαθμό από την πατριαρχία (π.χ. παραδοσιακοί ρόλοι των φύλων)» ήταν η δεύτερη πιο δημοφιλής απάντηση (43,5%). «Ανεπαρκείς πολιτικές ή μηχανισμοί επιβολής της ισότητας των φύλων» (26,5%) και «Έλλειψη ευαισθητοποίησης ή κατανόησης της δυναμικής των φύλων» (26,1%) ήταν οι επόμενες δύο απαντήσεις.

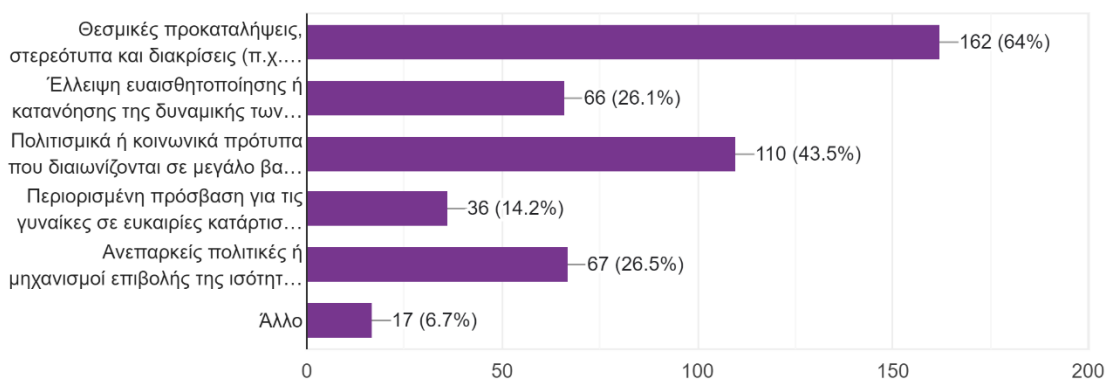
Μόνο το 14,2% των ερωτηθέντων ανέφερε ως εμπόδιο την «Περιορισμένη πρόσβαση σε ευκαιρίες κατάρτισης/ανάπτυξης και δικτύωσης για τις γυναίκες», ενώ υπήρχαν και κάποια άτομα (6,7%) που επέλεξαν «άλλο» και έδωσαν περαιτέρω διευκρινίσεις ως εξής:

- Κατά τη γνώμη μου, δεν υπάρχουν εμπόδια
- Διαφορετικό στυλ παιχνιδιού μεταξύ ανδρών και γυναικών
- Χαμηλή συμμετοχή γυναικών-προπονητριών/ Υπάρχουν λιγότερες γυναίκες που ασχολούνται με το μπάσκετ, είτε ως παίκτριες είτε ως προπονήτριες, σε σύγκριση με τους άνδρες/ Ίσως το προπονητικό επάγγελμα να μην ενδιαφέρει τόσο πολύ τις γυναίκες.

- Υπάρχουν πολύ λίγες προπονήτριες που έχουν δουλέψει με ανδρικές ομάδες και δεν είναι εύκολο για τους άνδρες/παίκτες να τις αποδεχτούν. Στις γυναικείες ομάδες, δεν νομίζω ότι υπάρχει κάποιο θέμα.
- Δεν πιστεύω ότι υπάρχει πρόβλημα με την ισότητα, καθώς προσωπικά δεν έχω αντιμετωπίσει έλλειψη σεβασμού ή διαφορετική μεταχείριση λόγω φύλου.
- Δεν νομίζω ότι υπάρχει ανισότητα των φύλων σε ένα επάγγελμα που λίγοι θεωρούν ως «πραγματικό επάγγελμα». Υπάρχουν πολύ λίγοι επαγγελματίες πλήρους απασχόλησης, είτε πρόκειται για άνδρες είτε για γυναίκες.
- Ανεπαρκής κατάρτιση για τις γυναίκες.

13. Ποια πιστεύετε ότι είναι τα κυριότερα εμπόδια για την ισότητα των φύλων στο προπονητικό επάγγελμα στην Ελλάδα; [Επιτρέπονται πολλαπλές απαντήσεις]

253 responses

3.4.2. Οι κύριες προκλήσεις και τα εμπόδια για την ενσωμάτωση των θεμάτων φύλου στα προγράμματα σπουδών προπονητικής στην Ελλάδα

Στην ερώτηση «Ποια πιστεύετε ότι είναι τα κύρια εμπόδια για την ενσωμάτωση ζητημάτων που αφορούν την διάσταση του φύλου στα υφιστάμενα μαθήματα/προγράμματα σπουδών προπονητικής στην Ελλάδα;», οι ερωτηθέντες και οι ερωτηθείσες εντόπισαν διάφορα σημαντικά εμπόδια.

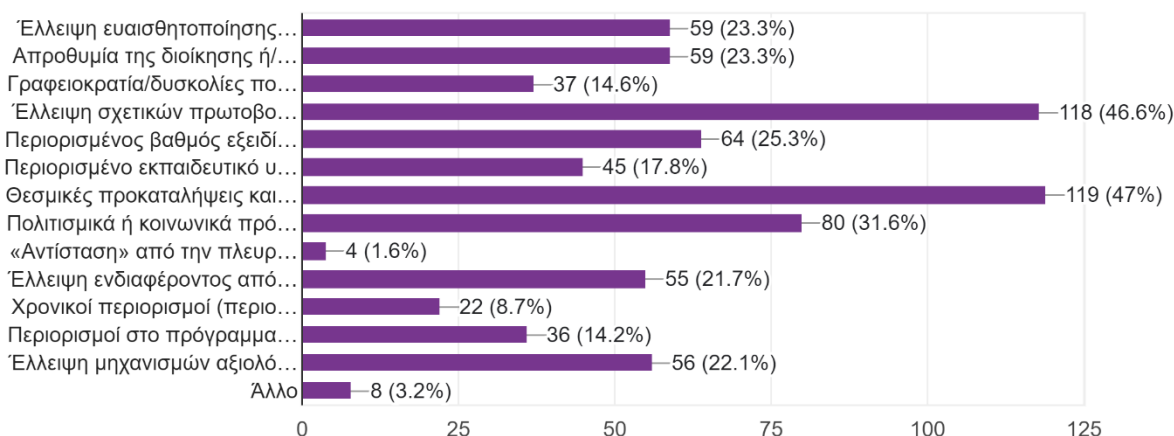
Το πιο συχνά αναφερόμενο εμπόδιο ήταν η «θεσμική προκατάληψη και τα στερεότυπα σχετικά με τους ρόλους και τις ικανότητες των δύο φύλων», τα οποία αναφέρθηκαν από το 47% των συμμετεχόντων/ουσών. Η επόμενη πιο δημοφιλής απάντηση ήταν η «έλλειψη σχετικών πρωτοβουλιών και θεσμικής υποστήριξης», που αναφέρθηκε από το 46,6%. Τα «πολιτισμικά ή κοινωνικά πρότυπα που διαιωνίζονται κυρίως από την πατριαρχία» αναγνωρίστηκαν ως εμπόδιο από το 31,6%.

Ο «περιορισμένος βαθμός εξειδίκευσης/εμπειρίας του εκπαιδευτικού προσωπικού» επισημάνθηκε από το 25,3%, ενώ τόσο η «έλλειψη ευαισθητοποίησης ή κατανόησης από τη διοίκηση ή/και τα μέλη του εκπαιδευτικού προσωπικού», όσο και η «απροθυμία για αλλαγή» επισημάνθηκαν από ένα ποσοστό 23,3%, έκαστο. Επιπλέον, το 22,1% επισήμανε την «έλλειψη μηχανισμών για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των σχετικών προσπαθειών».

Το «περιορισμένο εκπαιδευτικό υλικό/πόροι σε σχετικά θέματα» αναφέρθηκε από το 17,8%, η «γραφειοκρατία και οι δυσκολίες που σχετίζονται με την επικαιροποίηση των προγραμμάτων σπουδών» από το 14,6% και οι «περιορισμοί στο πρόγραμμα σπουδών (έλλειψη ευελιξίας για την ενσωμάτωση νέου υλικού)» από το 14,2%.

Η «έλλειψη ενδιαφέροντος των φοιτητών/τριών» αναφέρθηκε από το 21,7%, ενώ οι «χρονικοί περιορισμοί» που περιορίζουν τη δυνατότητα να συμπεριληφθεί πρόσθετο περιεχόμενο για το φύλο θεωρήθηκαν ως εμπόδιο από το 8,7%. Η «αντίσταση» από την πλευρά φοιτητών/τριών (ή ο φόβος ότι θα αντιδράσουν)» θεωρήθηκε ως μικρό εμπόδιο, το οποίο σημειώθηκε μόνο από το 1,6%. Τέλος, το 3,2% ανέφερε άλλους λόγους, με πολλούς να δηλώνουν ότι δεν υπάρχουν σημαντικά εμπόδια ή προκλήσεις που πρέπει να αναφερθούν.

14. Ποια πιστεύετε ότι είναι τα κυριότερα εμπόδια για την ενσωμάτωση ζητημάτων που αφορούν τη διάσταση του φύλου στα υφιστάμενα ...ν Ελλάδα; [Επιτρέπονται πολλαπλές απαντήσεις]
253 responses

3.4.3 Συγκεκριμένες προκλήσεις ή εμπόδια στην προώθηση της ισότητας των φύλων στην προπονητική εντός ενώσεων/ομοσπονδιών/αθλητικών συλλόγων -κυρίως καλαθοσφαίρισης

Η επόμενη ερώτηση ήταν η εξής: «Έχετε αντιμετωπίσει συγκεκριμένες προκλήσεις ή εμπόδια στην προσπάθειά σας να προωθήσετε την ισότητα των φύλων στην προπονητική εντός της αθλητικής σας ομοσπονδίας/ένωσης/συνλόγου;». Σχεδόν οι μισοί από τους ερωτηθέντες και τις ερωτηθείσες (44,7%) απάντησαν «όχι», ωστόσο ήταν επίσης υψηλό το ποσοστό εκείνων (37,5%) που απάντησαν «Δεν έχω κάνει κάποια τέτοια προσπάθεια». Το 4,3% απάντησε «δεν είμαι σίγουρος/η», ενώ το 9,5% απάντησε «ναι». Σημειώνεται και ότι το 4% δήλωσε «Δεν απαντώ, καθώς δεν εργάζομαι σε αθλητική ομοσπονδία/σύλλογο».

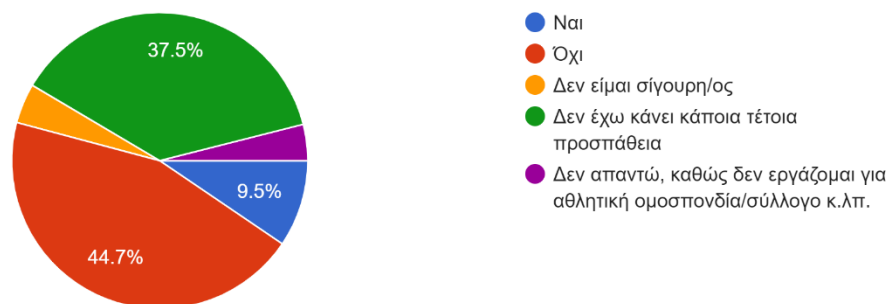
Όσοι και όσες απάντησαν «ναι» κλήθηκαν -προαιρετικά- να περιγράψουν εν συντομία τις προκλήσεις που αντιμετώπισαν και οι απαντήσεις τους ακολουθούν:

- Πολλές ομάδες προσλαμβάνουν μόνο άνδρες ως προπονητές.
- Πολλοί γονείς προτιμούν άνδρες ως προπονητές για τα παιδιά τους.

- Στα αθλητικά σωματεία όπου δούλευα, είχα πάντα τον τελευταίο λόγο, τις χειρότερες ώρες και τα τμήματα που δεν ήθελε κανείς άλλος. Ως ανύπαντρη μητέρα, δεν έτυχα ευνοϊκής μεταχείρισης- κανείς δεν με βοήθησε όταν προέκυψαν προβλήματα με το παιδί μου, μεταξύ πολλών άλλων προκλήσεων.
- Ποτέ δεν είπαν ρητά όχι στην πρότασή μου να συμπεριληφθούν γυναίκες στο προπονητικό προσωπικό, αλλά υποστήριξαν έναν άνδρα για τη θέση αυτή.
- Υπάρχει μικρός αριθμός γυναικών που εργάζονται ως προπονήτριες και έλλειψη εμπιστοσύνης από τη διοίκηση.
- Οι γυναίκες προπονήτριες αντιμετωπίζουν διαφορετική μεταχείριση σε σύγκριση με τους άνδρες προπονητές, συμπεριλαμβανομένης της χαμηλότερης αμοιβής.
- Υπάρχουν λιγότερες ευκαιρίες, έλλειψη αναγνώρισης, αποκλεισμός από τις προαγωγές και ένα εχθρικό, με διακρίσεις, εργασιακό περιβάλλον.
- Προσπάθησα να εντάξω στο προπονητικό team των ακαδημιών και ως εθελόντρια στο staff της ανδρικής ομάδας μία προπονήτρια το καλοκαίρι του 2019, αλλά το αίτημα μου δεν έγινε αποδεκτό.
- Το ανδρικό μπάσκετ είναι πολύ ισχυρότερο "προϊόν". Το γυναικείο μπάσκετ δεν ενδιαφέρει το κοινό, δεν αποφέρει έσοδα και δεν προβάλλεται, παραμένοντας χαμηλού προφίλ.
- Η «Ελληνίδα προπονήτρια» συνδέεται συνήθως με το γυναικείο μπάσκετ και δεν εξετάζεται για επιτελικές θέσεις ή υψηλότερες θέσεις σε ανδρικές ομάδες ως βασική προπονήτρια.

15. Έχετε αντιμετωπίσει συγκεκριμένες προκλήσεις ή εμπόδια στην προσπάθειά σας να προωθήσετε την ισότητα των φύλων στην προπο... αθλητικής σας ομοσπονδίας/ένωσης/συλλόγου;

253 responses

3.4.4 Ειδικές προκλήσεις ή εμπόδια στην ενσωμάτωση ζητημάτων που σχετίζονται με το φύλο για την προώθηση της ισότητας των φύλων στην προπονητική εντός των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων

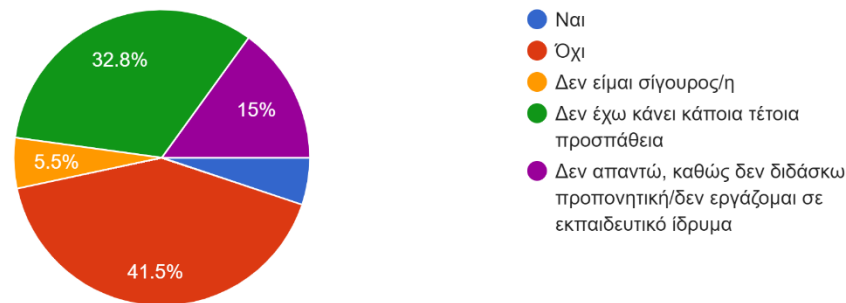
Η επόμενη ερώτηση ήταν «Έχετε αντιμετωπίσει συγκεκριμένες προκλήσεις ή εμπόδια στην προσπάθειά σας να ενσωματώσετε θέματα που σχετίζονται με το φύλο για την προώθηση της ισότητας των φύλων στην προπονητική στο πλαίσιο των μαθημάτων που διδάσκετε;».

Το 41,5% των συμμετεχόντων και συμμετεχουσών απάντησε «όχι», ενώ το 32,8% απάντησε «δεν έχω κάνει κάποια τέτοια προσπάθεια». Το 5,5% δήλωσε «δεν είμαι σίγουρος/η», ενώ το 15% σημείωσε «δεν απαντώ, καθώς δεν διδάσκω προπονητική/δεν εργάζομαι σε εκπαιδευτικό

ίδρυμα». Μόνο το 5,1% απάντησε «ναι», αλλά μόνο 1 άτομο εξήγησε περαιτέρω λέγοντας «Έλαβα μειωμένο ενδιαφέρον και ειρωνεία».

16. Έχετε αντιμετωπίσει συγκεκριμένες προκλήσεις ή εμπόδια στην προσπάθειά σας να ενσωματώσετε θέματα που σχετίζονται με το φύ...ική στο πλαίσιο των μαθημάτων που διδάσκετε;

253 responses

3.5 Προτάσεις και συστάσεις

3.5.1 Στρατηγικές ή μέθοδοι που θα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν οι αθλητικές ενώσεις/ομοσπονδίες/σύλλογοι κ.λπ. για την προώθηση της ισότητας των φύλων στην προπονητική στην Ελλάδα

Στη συνέχεια, οι συμμετέχοντες και οι συμμετέχουσες κλήθηκαν να απαντήσουν στην ερώτηση «Ποιες από τις ακόλουθες στρατηγικές ή μεθόδους θα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν οι αθλητικές ενώσεις/ομοσπονδίες/σύλλογοι κ.λπ. για να προωθήσουν την ισότητα των φύλων στην προπονητική στην Ελλάδα;» και επιτράπηκαν πολλαπλές απαντήσεις.

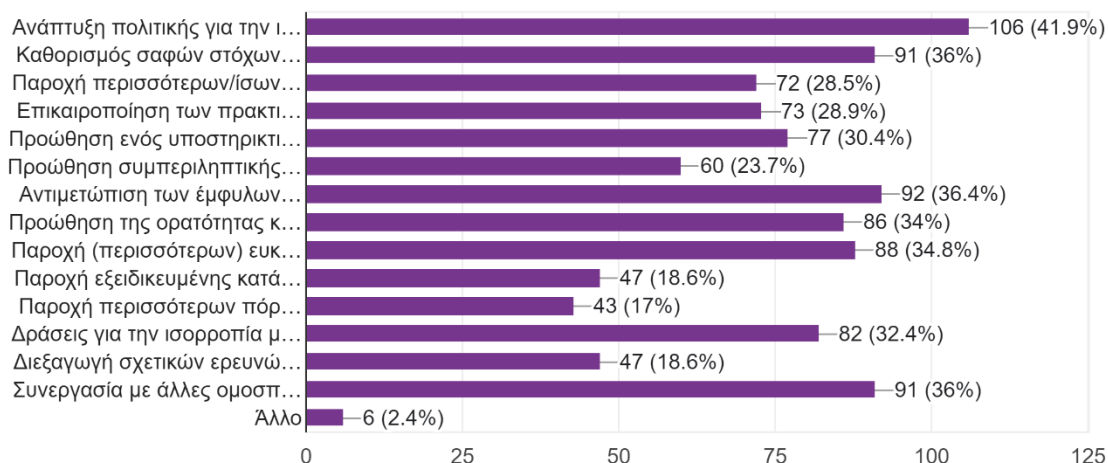
Η πιο δημοφιλής στρατηγική ήταν η ανάπτυξη πολιτικής ισότητας των φύλων (41,9%), ακολουθούμενη από την αντιμετώπιση των προκαταλήψεων και των στερεοτύπων λόγω φύλου (36,4%). Ο καθορισμός σαφών στόχων για την προώθηση της πολυμορφίας και της συμπερίληψης στην προπονητική (36%) και η συνεργασία με άλλες ομοσπονδίες, ενώσεις και αθλητικούς συλλόγους για κοινές δράσεις και ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών (36%) συγκέντρωσαν επίσης υψηλά ποσοστά.

Η παροχή πρωτοβουλιών για την ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής και η σχετική υποστήριξη (32,4%), η προώθηση ενός υποστηρικτικού περιβάλλοντος χωρίς αποκλεισμούς (π.χ. μέσω προγραμμάτων καθοδήγησης, ευκαιριών δικτύωσης κ.λπ.) (30,4%) και η επικαιροποίηση των πρακτικών προσλήψεων, ώστε να δοθεί προτεραιότητα στην πολυμορφία και τη συμπερίληψη και να διασφαλιστούν δίκαιες και διαφανείς διαδικασίες επιλογής (28,9%) θεωρήθηκαν επίσης σημαντικά μέτρα.

Επιπλέον, οι συμμετέχοντες και οι συμμετέχουσες πρότειναν την προώθηση της ορατότητας και της μεγαλύτερης αναγνώρισης για της προπονήτριες (34%), την παροχή (περισσότερων) ευκαιριών για γυναίκες, ώστε να αναλάβουν ηγετικές θέσεις (34,8%) και την παροχή περισσότερων ή ίσων ευκαιριών για εκπαίδευση και κατάρτιση (28,5%).

Η προώθηση της συμπεριληπτικής γλώσσας (23,7%), η διεξαγωγή σχετικών ερευνών για τον προσδιορισμό της τρέχουσας κατάστασης και την καθοδήγηση περαιτέρω δράσεων (18,6%), η παροχή εξειδικευμένης κατάρτισης (18,6%) και η παροχή περισσότερων πόρων, χρηματοδότησης και υποστήριξης (17%) υπήρξαν, κατά σειρά, οι υπόλοιπες συνιστώμενες στρατηγικές.

17. Ποιες από τις ακόλουθες στρατηγικές ή μεθόδους θα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν οι αθλητικές ενώσεις/ομοσπονδίες/σύλλογοι κ.λπ....ην Ελλάδα; [Δυνατότητα πολλαπλών απαντήσεων]
253 responses

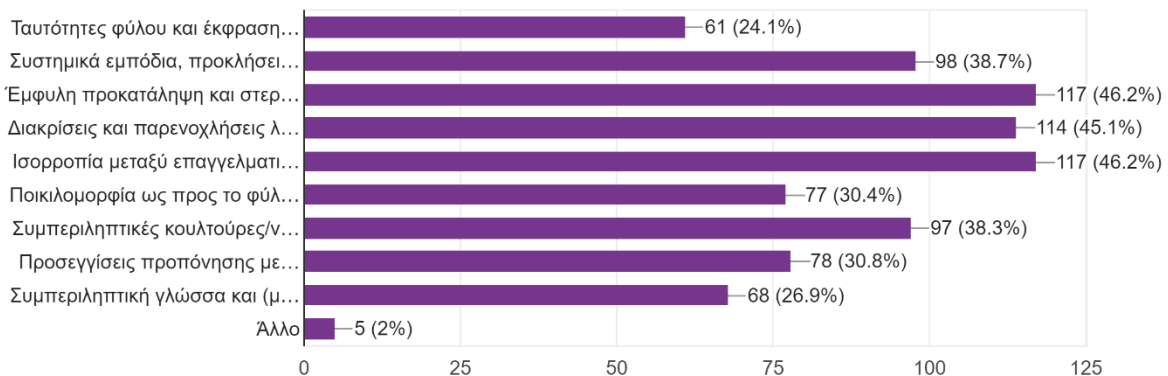
3.5.2 Συγκεκριμένα θέματα σχετικά με το φύλο που πρέπει να περιλαμβάνονται στα σεμινάρια και τα προγράμματα σπουδών προπονητικής

Στην ερώτηση «Ποια συγκεκριμένα θέματα που σχετίζονται με το φύλο πιστεύετε ότι πρέπει να συμπεριληφθούν στα σεμινάρια και τα προγράμματα σπουδών προπονητικής;» (με δεκτές πολλαπλές απαντήσεις), οι συμμετέχοντες και οι συμμετέχουσες προσδιόρισαν διάφορες κύριες θεματικές, που παρατίθενται με σειρά δημοτικότητας.

Τα πιο συχνά αναφερόμενα θέματα ήταν οι προκαταλήψεις και τα στερεότυπα λόγω φύλου (46,2%), η ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής (46,2%) και οι έμφυλες διακρίσεις και η παρενόχληση λόγω φύλου (45,1%).

Ακολούθησαν τα συστημικά εμπόδια, οι προκλήσεις και οι ανισότητες (38,7%) και οι συμπεριληπτικές κουλτούρες/νοοτροπίες στην προπονητική (38,3%). Άλλα προτεινόμενα θέματα ήταν η ποικιλομορφία των φύλων στην ηγεσία (30,4%), προσεγγίσεις προπόνησης με γνώμονα το φύλο (30,8%), συμπεριληπτική γλώσσα και (μη σεξιστική) επικοινωνία (26,9%) και ταυτότητες φύλου και έκφραση φύλου (24,1%). Ένα μικρό ποσοστό (2%) πρότεινε «άλλα θέματα», χωρίς να τα προσδιορίσει στην σχετική προαιρετική ερώτηση.

18. Ποια συγκεκριμένα θέματα που σχετίζονται με το φύλο πιστεύετε ότι πρέπει να συμπεριληφθούν στα σεμινάρια και τα προγράμματα προπονητικής; [Δυνατότητα πολλαπλών απαντήσεων]
253 responses

3.6 Ενότητα καταίγισμού ιδεών (γενικά σχόλια & επιλεγμένες απαντήσεις)

Η τελευταία ενότητα της έρευνας ήταν μια δραστηριότητα καταίγισμού ιδεών (brainstorming) και οι συμμετέχοντες και οι συμμετέχουσες κλήθηκαν να συμπληρώσουν τις ακόλουθες προτάσεις με το πρώτο πράγμα που έρχεται στο μυαλό τους:

- Οι γυναίκες στην προπονητική/ οι προπονήτριες _____
- Οι άνδρες στην προπονητική/οι προπονητές _____
- Η ισότητα των φύλων στην προπονητική _____

Εδώ συνοψίζονται τα κύρια σημεία των απαντήσεων που δόθηκαν, ενώ παρατίθενται αυτούσια και ορισμένα αποσπάσματα.

α) Οι περισσότερες απαντήσεις παραδέχονται ότι υπάρχουν λίγες γυναίκες στο χώρο της προπονητικής (καλαθοσφαίρισης), αλλά τονίζουν ότι όσες δραστηριοποιούνται είναι εξίσου ικανές με τους άνδρες συναδέλφους τους. Οι προπονήτριες αντιμετωπίζουν προκλήσεις όσον αφορά την αναγνώριση και τις ίσες ευκαιρίες, αλλά η συμβολή τους στον τομέα θεωρείται απαραίτητη και πολύτιμη. Υπάρχουν, επίσης, ορισμένες απαντήσεις που αναφέρουν ότι οι γυναίκες αντιμετωπίζονται ήδη ισότιμα με τους άνδρες στην προπονητική, ενώ άλλες επισημαίνουν ότι είναι καταλληλότερες για παιδικές ομάδες.

Πιο συγκεκριμένα, από τον καταίγισμό ιδεών προέκυψαν τα ακόλουθα βασικά σημεία σχετικά με τις γυναίκες στην προπονητική:

- Αριθμητική υποεκπροσώπηση: Πολλές απαντήσεις υπογραμμίζουν την αριθμητική τους μειοψηφία σε σχέση με τους άνδρες.
- Ικανότητες και δεξιότητες: Πολλές απαντήσεις αναφέρουν ότι οι γυναίκες προπονήτριες είναι εξίσου ικανές με τους άνδρες συναδέλφους τους και μπορούν να είναι εξίσου επιτυχημένες.

- Ίσες ευκαιρίες: Υπάρχει έντονη η αίσθηση ότι οι γυναίκες στην προπονητική δεν έχουν τις ίδιες ευκαιρίες ανάπτυξης και «καλές δουλειές» σε σχέση με τους άνδρες.
- Αντιμετώπιση και αναγνώριση: Πολλές απαντήσεις καταδεικνύουν ότι οι προπονήτριες αντιμετωπίζονται συχνά με περιφρόνηση και δεν τους αποδίδεται ο σεβασμός που τους αξίζει. Αναφέρεται μάλιστα ότι συχνά πρέπει να εργάζονται πολύ περισσότερο και πιο σκληρά για να αποδείξουν την αξία τους.
- Συμβολή και σημασία: Οι γυναίκες θεωρούνται απαραίτητες και έχουν πολλά να συνεισφέρουν στον τομέα της προπονητικής. Σημειώνεται ότι η παρουσία τους μπορεί να φέρει νέες ιδέες και μια διαφορετική οπτική γωνία.
- Κοινωνική αντίληψη και εικόνα: Υπάρχει η αντίληψη ότι η κοινωνία και το επαγγελματικό περιβάλλον διατηρούν πατριαρχικές απόψεις που επηρεάζουν αρνητικά την πρόοδο των γυναικών στον χώρο της προπονητικής. Αναφέρεται επίσης ότι δεν αποτελεί «συνηθισμένη εικόνα» για το κοινό και τους παίκτες η ύπαρξη γυναικών – προπονητριών στις ομάδες.

Ακολουθούν μερικά ενδεικτικά αποσπάσματα: Οι γυναίκες στον χώρο της προπονητικής/οι προπονήτριες.....

- ✓ *...είναι ελάχιστες και πρέπει να δουλέψουν πολύ περισσότερο για να αποδείξουν την αξία τους.*
- ✓ *...είναι εξίσου ικανές με τους άνδρες και δεν τους λείπει τίποτα.*
- ✓ *...αντιμετωπίζονται με περιφρόνηση από όλους σχεδόν τους άνδρες- προπονητές και τους αρμόδιους φορείς. Υπάρχει έλλειψη σεβασμού, εκτίμησης και ίσων ευκαιριών στον τομέα μας.*
- ✓ *.... πρέπει να έχουν τις ίδιες ευκαιρίες με τους άνδρες και να κρίνονται μόνο για την δουλειά και το έργο τους.*
- ✓ *... δεν έχουν επαρκείς γνώσεις και υπάρχει πρόβλημα επιβολής όταν εργάζονται με ανδρικές ομάδες.*
- ✓ *...δεν τους δίνονται οι ίδιες ευκαιρίες με τους άνδρες/προπονητές και αυτός είναι ένας λόγος για τον οποίο υπάρχουν πολύ λιγότερες.*

β) Η πλειονότητα των απαντήσεων αναδεικνύει διάφορα στερεότυπα και αντιλήψεις για τους άνδρες στην προπονητική (καλαθοσφαίρισης), περιγράφοντας επίσης την τρέχουσα κατάσταση και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες και υπογραμμίζοντας την ανάγκη για αλλαγή και πρόοδο προς την κατεύθυνση της ισότητας. Τα κυριότερα σημεία έχουν ως εξής:

- Αριθμητική κυριαρχία και περισσότερες ευκαιρίες απασχόλησης: Οι άνδρες αποτελούν τη συντριπτική πλειοψηφία στον χώρο της προπονητικής και έχουν περισσότερες ευκαιρίες απασχόλησης και καριέρας από τις γυναίκες. Καταλαμβάνουν την πλειονότητα των θέσεων, ακόμη και στις γυναικείες ομάδες.
- Σεβασμός και ισότητα: Πολλές απαντήσεις τονίζουν την ανάγκη για περισσότερο σεβασμό και ισότητα για τις γυναίκες/τις προπονήτριες. Οι προπονητές θα πρέπει να αντιμετωπίζουν τις προπονήτριες ως ισότιμες και να αποφεύγουν αλαζονικές και προσβλητικές συμπεριφορές.
- Στερεότυπα και στάσεις: Υπάρχει η αντίληψη ότι οι άνδρες είναι καλύτεροι στην προπόνηση και νομίζουν ότι γνωρίζουν τα πάντα. Ορισμένες απαντήσεις τους

χαρακτηρίζουν ως αλαζόνες και εγωιστές και σχολιάζουν ότι αντιμετωπίζουν τις γυναίκες με περιφρόνηση ή και με φόβο.

- Εμπειρία και κατάρτιση: Οι άνδρες συχνά θεωρούνται πιο έμπειροι και καλύτερα εκπαιδευμένοι ως προπονητές. Ταυτόχρονα, τονίζεται η ανάγκη για συνεχή κατάρτιση και ενημέρωση, ιδίως σε θέματα ισότητας των φύλων.
- Συνεργασία: Αναγνωρίζεται ότι η συνεργασία μεταξύ ανδρών και γυναικών στον τομέα της προπονητικής μπορεί να είναι επωφελής και ότι οι άνδρες μπορούν να μάθουν πολλά από τις γυναίκες και το αντίστροφο. Η βελτίωση των σχέσεων και η συνεργασία είναι ζωτικής σημασίας για την ανάπτυξη του τομέα.

Ακολουθούν ορισμένες ενδεικτικές απαντήσεις: Οι άνδρες στο χώρο της προπονητικής/οι προπονητές.....

- *...είναι η συντριπτική πλειοψηφία.*
- *...θα πρέπει να αντιμετωπίζουν τις γυναίκες/τις προπονήτριες με ισότητα και σεβασμό.*
- *...έχουν περισσότερες ευκαιρίες από τις γυναίκες.*
- *...νομίζουν ότι ξέρουν τα πάντα.*
- *...συνήθως αντιμετωπίζουν τις προπονήτριες ή τις γυναίκες σε θέσεις εξουσίας με περιφρόνηση.*
- *....καταλαμβάνουν το 90% των θέσεων ακόμη και στις γυναικείες ομάδες/ στα γυναικεία πρωταθλήματα.*
- *...παίρνουν προαγωγή σε λιγότερο χρόνο και με λιγότερη προσπάθεια από ό,τι μια γυναίκα συνάδελφός τους.*
- *...έχουν το ίδιο πάθος και την ίδια αφοσίωση με τις γυναίκες.*
- *...έχουν περισσότερες ευκαιρίες.*
- *...ένα μεγάλο ποσοστό τους χρησιμοποιεί σεξιστική γλώσσα - ακόμη και αν δεν το γνωρίζει - και αναπαράγει στερεότυπα, που τα «περνάει» στις νέες γενιές αθλητών/τριών.*
- *...έχουν υψηλά προσόντα και χαίρουν εκτίμησης.*

γ) Η ισότητα των φύλων στην προπονητική αναγνωρίζεται ευρέως ως σημαντική και αναγκαία στο πλαίσιο της δραστηριότητας του καταιγισμού ιδεών. Παρά την πρόοδο που έχει σημειωθεί, εξακολουθούν να υπάρχουν σοβαρές προκλήσεις και εμπόδια που πρέπει να ξεπεραστούν και απαιτείται συλλογική προσπάθεια και δέσμευση από όλα τα εμπλεκόμενα μέρη για την αντιμετώπιση των ανισοτήτων. Ακολουθούν ορισμένα πιο λεπτομερή βασικά σημεία των απαντήσεων που δόθηκαν:

Θετικές απόψεις

- Απαραίτητη και αναγκαία: Πολλά άτομα τονίζουν ότι η ισότητα των φύλων στην προπονητική είναι αναγκαία και απαραίτητη για τη βελτίωση του τομέα, καθώς οδηγεί σε περισσότερες ευκαιρίες ανάπτυξης, βελτίωσης και μεγαλύτερη ισορροπία.
- Αναγνωρίζεται η πρόοδος: Ενώ οι ερωτηθέντες και οι ερωτηθείσες αναγνωρίζουν ότι έχει σημειωθεί πρόοδος, παραδέχονται ότι εξακολουθεί να υπάρχει ανάγκη να συνεχιστούν οι προσπάθειες για την αντιμετώπιση των ανισοτήτων.
- Δέσμευση για βελτίωση: Πρέπει να προωθηθεί η ισότητα των φύλων στην προπονητική και να φτάσουμε στο σημείο να θεωρείται δεδομένη σε όλες τις ακαδημίες και τους

επαγγελματικούς φορείς. Απαιτείται φυσικά συνεχής αγώνας για την επίτευξη αυτού του στόχου.

Αρνητικές απόψεις και προκλήσεις

- Έλλειψη ισότητας: Πολλά άτομα αναφέρουν ότι η ισότητα των φύλων δεν υφίσταται στην πράξη, ιδίως στους επαγγελματικούς αθλητικούς συλλόγους και τις ακαδημίες. Υπάρχουν πολλά περιθώρια βελτίωσης για την αντιμετώπιση των υφιστάμενων ανισοτήτων.
- Δυσκολίες και προκλήσεις: Η πλήρης ισότητα των φύλων στον τομέα της προπονητικής έχει ακόμη «πολύ δρόμο μπροστά της» για να γίνει πραγματικότητα. Μια βαθιά πατριαρχική κοινωνία το καθιστά δύσκολο.
- Αντίσταση και υποτιμητική αντιμετώπιση: Κάποιοι θεωρούν ότι η υποτίμηση των γυναικών -προπονητριών εξακολουθεί να είναι ευρέως διαδεδομένη. Οι γυναίκες πρέπει να παλέψουν για ίσες ευκαιρίες και να αποδείξουν την αξία τους.

Ακολουθούν ορισμένες ενδεικτικές απαντήσεις: Η ισότητα των φύλων στην προπονητική....

- ✓ ... είναι απαραίτητη.
- ✓ ...δεν θα πρέπει να είναι διαπραγματεύσιμη.
- ✓ ...δεν προέρχεται από κάποιο «σύνδρομο της κοινωνίας». Έχει να κάνει με την προσφορά και τη ζήτηση. Είναι ελάχιστες οι γυναίκες προπονήτριες και κυρίως ασχολούνται με το γυναικείο μπάσκετ όπου νιώθουν πιο οικεία. Και είναι λογικό μιας και περισσότεροι αθλητές, περίπου το 75% που παίζουν μπάσκετ, είναι άνδρες.
- ✓ ...με αφήνει αδιάφορο, δεν θέλω γυναίκες στην προπονητική.
- ✓ ...πρέπει να θεωρείται δεδομένη.
- ✓ ...είναι δύσκολο να επιτευχθεί στην Ελλάδα επειδή η κοινωνία μας είναι βαθιά πατριαρχική.
- ✓ ... είναι σημαντική και πρέπει να ισχύει για όλα τα επαγγέλματα.
- ✓ ... έγκειται στη φύση του αθλήματος. Για παράδειγμα, λόγω της εγγενούς «σκληρότητας» του μπάσκετ, πιστεύω ότι αυτό το άθλημα ταιριάζει περισσότερο σε ένα ανδρικό προφίλ, είτε μιλάμε για έναν αθλητή είτε για έναν προπονητή.
- ✓ ... σημαίνει αξιολόγηση των ατόμων με βάση την αξία τους και παροχή ίσων ευκαιριών ανεξαρτήτως φύλου.
- ✓ ...είναι κάτι περισσότερο από τις ίσες ευκαιρίες- είναι μια στάση και μια κουλτούρα που δίνει έμφαση στην συμπερίληψη και καλλιεργεί τα talέντα τόσο των γυναικών όσο και των ανδρών, σεβόμενη παράλληλα την ατομικότητά τους.

3.7 Τελικές παρατηρήσεις

3.7.1 Πρόσθετα σχόλια/ιδέες π.χ. σχετικά με την ισότητα των φύλων στην προπονητική ή άλλα σχετικά θέματα

Οι συμμετέχοντες και οι συμμετέχουσες είχαν την ευκαιρία να κάνουν πρόσθετα σχόλια ή, προαιρετικά, να μοιραστούν οποιοδήποτε άλλες ιδέες ή προτάσεις σχετικά με τα θέματα της έρευνας. Ακολουθούν ορισμένες ενδεικτικές απαντήσεις:

- ✓ Η ποδοσφαιρική ομοσπονδία προωθεί ενεργά την ισότητα των φύλων με δωρεάν σεμινάρια και δεσμεύεται για την ανάπτυξη του γυναικείου ποδοσφαίρου.
- ✓ Πιστεύω ότι για να εμφανιστούν περισσότερες γυναίκες - προπονήτριες, πρέπει να εκτεθούν στο άθλημα της καλαθοσφαίρισης και να καλλιεργήσουν θετικά συναισθήματα προς αυτό. Ο σεβασμός των φύλων πρέπει να εμπεδωθεί από την αρχή. Για παράδειγμα, μια αθλήτρια που δεν έχει βιώσει τον σεβασμό μέσα στο άθλημα μπορεί να είναι απρόθυμη να πάρει στα σοβαρά την προπονητική.
- ✓ Ελπίζω αυτό το έργο του SheCOACH να είναι η αρχή για ίσες ευκαιρίες στην προπονητική, ώστε να μην μένουμε στο περιθώριο.
- ✓ Αυτό που θα καταφέρει εν τέλει η έρευνα είναι να δοθούν με το ζόρι θέσεις σε γυναίκες που ίσως δεν τηρούν τις προϋποθέσεις, απλώς και μόνο για να αποδειχθεί ότι υπάρχει ισότητα. Και μόνο το γεγονός ότι συζητάμε ότι πρέπει να υπάρχει επιπλέον προώθηση και εκπαίδευση, ώστε να καταλάβουμε ότι δεν υπάρχει διαφορά μεταξύ των δύο φύλων, δείχνει ότι χρειάζεται «ειδική» μεταχείριση μεταξύ των φύλων, κάτι που είναι λάθος. Δεν πρέπει να υπάρχει αλλαγή ή διαφορά στην προσέγγιση. Είναι το ίδιο.
- ✓ Δεν νομίζω ότι η ανισότητα των φύλων όσον αφορά τις ηγετικές θέσεις θα εξαφανιστεί ποτέ στην Ελλάδα- αντίθετα, θα δοθεί περισσότερος χώρος στις γυναίκες σε υποστηρικτικούς ρόλους στα προπονητικά επιτελεία.
- ✓ Καλό θα είναι οι ομοσπονδίες και οι ενώσεις να εμπιστευθούν τις εθνικές ομάδες, τμήματα ενώσεων, την παραγωγική διαδικασία και την επαφή στα σχολεία σε επιτυχημένες γυναίκες προπονήτριες του χώρου μας και να το προβάλλουν για να μεγαλώσει η συμμετοχή...
- ✓ Θέλω να εκφράσω την άποψη ότι πρέπει να περιλαμβάνονται στα σεμινάρια ξεχωριστές ενότητες για τον τρόπο προσέγγισης ανδρών και γυναικών. Συμπεριφορές και τεχνικές που είναι κατάλληλες για άνδρες δεν φέρνουν το ίδιο αποτέλεσμα σε γυναίκες. Σε ό,τι αφορά την ισότητα των φύλων στην επιλογή προπονητών, θεωρώ ότι τα τελευταία χρόνια οι γυναίκες επιλέγονται σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό από γυναικεία τμήματα από ότι στο παρελθόν. Ελάχιστα όμως σε ανδρικά . Πρώτα πρέπει να ξεπεράσουμε σαν κοινωνία τις ανισότητες και μετά όλα θα είναι εύκολα να βρουν τον δρόμο τους. Σίγουρα κάθε προσπάθεια είναι ωφέλιμη προς αυτή την κατεύθυνση
- ✓ Ας είμαστε ξεκάθαροι και ας παραδεχτούμε ότι δεν υπάρχει ισότητα.
- ✓ Η συζήτηση του θέματος, η δημιουργία προτύπων για τις γυναίκες και η προώθηση/προβολή των γυναικών θα είναι ζωτικής σημασίας για τη σταδιακή αλλαγή του προπονητικού επαγγέλματος προς την κατεύθυνση της ισότητας των φύλων.

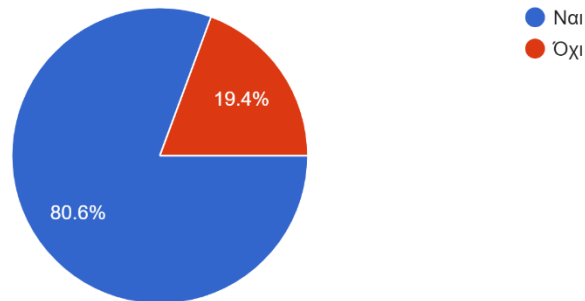
3.7.2 Ο αντίκτυπος της διαδικτυακής έρευνας SheCOACH στους συμμετέχοντες και τις συμμετέχουσες

Σε μια προσπάθεια να αξιολογηθεί ο αντίκτυπος αυτής της έρευνας, η τελική ερώτηση ήταν «Σας προσέφερε αυτή η έρευνα "τροφή για σκέψη" ή/και σας βοήθησε να διευρύνετε την άποψή σας σχετικά με την ισότητα των φύλων στην προπονητική;».

Η συντριπτική πλειοψηφία, 80,6%, απάντησε «ναι», ενώ το υπόλοιπο 19,4% απάντησε «όχι».

21. Σας πρόσφερε αυτή η έρευνα «τροφή για σκέψη» ή/και σας βοήθησε να διευρύνετε την άποψή σας σχετικά με την ισότητα των φύλων στην προπονητική;

253 responses

Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι σχεδόν οι μισοί από τους συμμετέχοντες και τις συμμετέχουσες συμπλήρωσαν τη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου τους και εξέφρασαν το ενδιαφέρον τους να συμμετάσχουν περαιτέρω στις μελλοντικές δραστηριότητες του SheCOACH και να λαμβάνουν ενημερώσεις για το έργο.

4. Αποτελέσματα συνεντεύξεων

4.1 Προφίλ συνεντευξιαζομένων

Όλα τα άτομα που συμμετείχαν στις συνεντεύξεις του SheCOACH σε όλες τις χώρες υλοποίησης του έργου (Κύπρο, Ελλάδα, Ιταλία, Ισπανία) υπέγραψαν έντυπα συγκατάθεσης, τα οποία τους ενημέρωναν, μεταξύ άλλων, ότι όλες οι απαντήσεις θα καταγραφούν ανώνυμα και ότι δεν θα είναι δυνατή η ταυτοποίηση προσώπων σε ερευνητικές εκθέσεις ή δημοσιεύσεις του έργου.

Από τους πέντε εμπειρογνώμονες που συμμετείχαν στην έρευνα του SheCOACH στην Ελλάδα, οι τέσσερις ήταν άνδρες και μία γυναίκα. Τρία άτομα έχουν εμπειρία στην καλαθοσφαίριση, ένα στην πετοσφαίριση και ένα στην χειροσφαίριση, ενώ όλα έχουν συμμετάσχει στο παρελθόν στα αθλήματα αυτά ως αθλητές/τρια και προπονητές/τρια. Επιπλέον, όλοι οι ερωτηθέντες και η ερωτηθείσα έχουν διδακτική εμπειρία στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, έχοντας διδάξει ή διδάσκοντας μέχρι σήμερα ως μέλη ΔΕΠ σε Τμήματα Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού σε διάφορες πόλεις της Ελλάδας. Η πλειοψηφία έχει διδάξει ή εξακολουθεί να διδάσκει μέχρι και σήμερα στις Σχολές Προπονητών της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού.

Η επαγγελματική τους εμπειρία κυμαίνεται από 28 έως 35 έτη. Επίσης, όλοι κατέχουν υψηλόβαθμες διοικητικές θέσεις σε εθνικές ή/και περιφερειακές αθλητικές ομοσπονδίες ή/και ενώσεις των αθλημάτων τους, με σημαντική συμβολή στον τομέα της προπονητικής εκπαίδευσης.

4.2 Γνώση και ευαισθητοποίηση

4.2.1 Εξοικείωση με την έννοια της ισότητας των φύλων στην προπονητική και ερμηνεία του όρου

Τρία από τα πέντε άτομα που παραχώρησαν συνέντευξη δήλωσαν ότι έχουν εμπειρία και γνώση του θέματος της ισότητας των φύλων στον αθλητισμό και στην προπονητική, ενώ τα υπόλοιπα δύο ανέφεραν ότι είναι λιγότερο εξοικειωμένα με τον όρο, ωστόσο αναγνωρίζουν τη σημασία της ισότητας των φύλων γενικότερα, όχι μόνο στην προπονητική.

Οι τέσσερις συμμετέχοντες και η μία συμμετέχουσα ακολούθησαν παρόμοια προσέγγιση όταν ζητήθηκε να ερμηνεύσουν/επεξηγήσουν τον όρο: μίλησαν για ίσα δικαιώματα και ίσες ευκαιρίες για άνδρες και γυναίκες στον αθλητισμό, ενώ τονίστηκε και η σημασία του να μπορούν όλοι και όλες να εκφράζονται και να δραστηριοποιούνται στο επάγγελμά τους χωρίς διακρίσεις. Οι απόψεις που εκφράστηκαν καταδεικνύουν επίσης την ανάγκη για σεβασμό, ίσες ευκαιρίες και ίσες αμοιβές στην προπονητική, ανεξαρτήτως φύλου.

4.2.2 Αξιολόγηση της σημασίας για α) αθλητικούς οργανισμούς/ομοσπονδίες/ενώσεις να προωθήσουν την ισότητα των φύλων στην προπονητική και β) παρόχους προπονητικής εκπαίδευσης να ενσωματώσουν την διάσταση του φύλου στο πρόγραμμα σπουδών τους

Όλοι οι ερωτηθέντες και η ερωτηθείσα συμφωνούν ότι το προπονητικό επάγγελμα είναι ανδροκρατούμενο, τόσο στην Ελλάδα όσο και διεθνώς. Οι απαντήσεις δείχνουν ότι η ισότητα των φύλων στο προπονητικό επάγγελμα περιορίζεται καθώς προχωράμε προς υψηλότερα επίπεδα αθλητισμού, όπου οι γυναίκες - προπονήτριες αποτελούν μειοψηφία.

Το σύνολο των συνεντευξιαζομένων αναγνωρίζει ότι το φύλο δεν πρέπει να αποτελεί παράγοντα αξιολόγησης των ικανοτήτων και των προσόντων των ατόμων. Κατά συνέπεια, όλα τα μέρη συμφωνούν ότι είναι σημαντικό και απαραίτητο για τους αθλητικούς οργανισμούς, τις ενώσεις, τις ομοσπονδίες και τους συλλόγους να προωθήσουν το ζήτημα της ισότητας των φύλων στην προπονητική μέσω συνεχών συλλογικών προσπαθειών. Όπως αναφέρουν, έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος προς αυτή την κατεύθυνση, ωστόσο τονίζεται επίσης ότι υπάρχει ακόμη «μεγάλος δρόμος» για την επίτευξη της πλήρους ισότητας των φύλων στην προπονητική και τον αθλητισμό, γενικότερα.

Κατά τη συζήτηση του θέματος της εκπαίδευσης προπονητών/τριών, οι ερωτηθέντες και η ερωτηθείσα -που έχουν και διδακτική εμπειρία- ανέφεραν ότι το ζήτημα της ισότητας των φύλων στην προπονητική καλύπτεται ήδη, όχι τόσο μέσω μαθημάτων που επικεντρώνονται στο φύλο όσο μέσω «οριζόντιων»/ευρύτερων προσεγγίσεων. Τονίστηκε επίσης ότι είναι ζωτικής σημασίας για τους παρόχους αθλητικής και προπονητικής εκπαίδευσης σε όλα τα επίπεδα (ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα, εθνικές/δημόσιες ακαδημίες προπονητών, ιδιωτικές σχολές, κέντρα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, κολέγια κ.λπ.) να συνεχίσουν να ενσωματώνουν τις αρχές της ισότητας των φύλων σε όλες τις πτυχές των προγραμμάτων σπουδών τους και να προωθούν ένα περιβάλλον συμμετοχικότητας και συμπερίληψης τόσο για τους άνδρες όσο και για τις γυναίκες που ασχολούνται ή θέλουν να ασχοληθούν με την προπονητική.

Η ενδεικτική απάντηση που ακολουθεί υπογραμμίζει ότι το ζήτημα της ισότητας των φύλων είναι υψίστης σημασίας και για το ίδιο το εκπαιδευτικό προσωπικό, προκειμένου να ανταποκριθεί στην πολυπλοκότητα της σύγχρονης εκπαίδευσης και τις ανάγκες της σημερινής κοινωνίας: *«Είναι εξαιρετικά σημαντικό οι καθηγητές και οι καθηγήτριες, οι εκπαιδευτές και οι εκπαιδευόμενες, οι προπονητές και οι προπονήτριες να αποκτήσουν, πρωτίστως, ολοκληρωμένη κατανόηση των δικών τους εμπειριών – αυτών που είχαν οι ίδιοι και οι ίδιες ως φοιτητές ή φοιτήτριες, αθλητές ή αθλήτριες ή ως προπονητές ή προπονήτριες. Και στη συνέχεια χρειάζεται να αναστοχαστούν σχετικά με το σημερινό τους ρόλο ως εκπαιδευτικό προσωπικό ή προπονητές και προπονήτριες. Ελλείψει ενός τέτοιου αναστοχασμού, είναι δύσκολο να ανταποκριθούμε με επιτυχία στις πολυπλοκότητες της σύγχρονης εκπαίδευσης. Η νοοτροπία μας διαμορφώνεται από πλήθος εμπειριών, οι οποίες επηρεάζουν και τις παιδαγωγικές μας πρακτικές. Το φαινόμενο αυτό δεν περιορίζεται στο επαγγελματικό πλαίσιο- εμπλέκει φυσικά και την προσωπική μας ζωή. Είναι ζωτικής σημασίας να διασφαλιστεί ότι όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς γνωρίζουν ότι οι σύγχρονες παιδαγωγικές και προπονητικές πρακτικές δεν κάνουν διακρίσεις φύλου, βιολογικού ή και κοινωνικού».*

4.3 Τρέχουσα κατάσταση και υφιστάμενες πρακτικές

4.3.1 Υφιστάμενες πρωτοβουλίες ή προσπάθειες στο πλαίσιο αθλητικών ενώσεων/ομοσπονδιών κ.λπ. για την προώθηση της ισότητας των φύλων στην προπονητική στην Ελλάδα και διεθνώς

Οι απαντήσεις των συνεντευξιαζομένων από τον χώρο της καλαθοσφαίρισης δείχνουν ότι η Ελληνική Ομοσπονδία Καλαθοσφαίρισης έχει ξεκινήσει μια σειρά από ουσιαστικές πρωτοβουλίες με στόχο την προώθηση της συμμετοχής των γυναικών σε ρόλους προπονητριών. Το καλοκαίρι του 2024, τις εθνικές ομάδες κορασίδων, νεανίδων και νέων γυναικών, για πρώτη φορά, θα καθοδηγήσουν τρεις γυναίκες προπονήτριες. Ένας συνεντευξιαζόμενος χρησιμοποίησε τον όρο «αντίστροφη διάκριση»² για να περιγράψει την κατάσταση κατά την οποία όλοι οι άνδρες προπονητές στις προαναφερθείσες ελληνικές εθνικές ομάδες αντικαταστάθηκαν αποκλειστικά από γυναίκες προπονήτριες και εξέφρασε την αμφιβολία του για το κατά πόσο αυτή η προσέγγιση είναι η βέλτιστη και το αποτέλεσμα που θα προκύψει για τις ομάδες.

Άλλες απαντήσεις δείχνουν ότι ένας σημαντικός αριθμός γυναικών καταλαμβάνει διευθυντικούς ρόλους και συμμετέχει σε αναπτυξιακά προγράμματα. Ωστόσο, σημειώθηκε επίσης ότι σε ορισμένες περιπτώσεις, οι ίδιες οι γυναίκες δεν επιθυμούν να καταλάβουν τέτοιες θέσεις, παρά τις προσκλήσεις που δέχονται για περαιτέρω εμπλοκή τους π.χ. ως μέλη διοικητικών συμβουλίων. Αυτό, σύμφωνα με τις ερμηνείες που δόθηκαν, συχνά οφείλεται στους αντιλαμβανόμενους χρονικούς περιορισμούς ή στην έλλειψη ενδιαφέροντος για τις συγκεκριμένες θέσεις.

Ένα άλλο θέμα που αναφέρθηκε ήταν ότι οι ομοσπονδίες, όπως αυτές της καλαθοσφαίρισης, της πετοσφαίρισης και της γυμναστικής (και ίσως περισσότερες), φαίνεται να έχουν ενσωματώσει άρθρα κατά της σεξουαλικής παρενόχλησης στους πειθαρχικούς τους κώδικες.

Επιπλέον, σημειώθηκε ότι ο Σύνδεσμος Ελλήνων Προπονητών Καλαθοσφαίρισης δίνει μεγάλη έμφαση στην εκπαίδευση, προσκαλώντας συχνά γυναίκες ως ομιλήτριες και προσφέροντας υποτροφίες σε γυναίκες -μέλη του ΣΕΠΚ για σπουδές και εκπαιδευτικές επισκέψεις στο εξωτερικό, ώστε να ενισχύσουν την προπονητική τους καριέρα.

Ωστόσο, σύμφωνα με ορισμένες απαντήσεις, οι προσπάθειες για την προώθηση της ισότητας των φύλων βασίζονται συνήθως σε μεμονωμένες πρωτοβουλίες ατόμων με εξειδικευμένες γνώσεις και ιδιαίτερο ενδιαφέρον για το θέμα.

2 Ο όρος «αντίστροφη διάκριση» χρησιμοποιείται για να περιγράψει τη διάκριση εις βάρος των μελών μιας κυρίαρχης ή πλειοψηφικής ομάδας υπέρ των μελών μιας μειοψηφίας ή μιας διαχρονικά μειονεκτούσας ομάδας.

4.3.2 Υφιστάμενη κατάσταση και τρέχουσες πρωτοβουλίες σε πανεπιστημιακά εκπαιδευτικά ιδρύματα/κέντρα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης/σχολές κ.λπ. στην Ελλάδα όσον αφορά την ενσωμάτωση ζητημάτων φύλου σε προγράμματα αθλητικών/προπονητικών σπουδών

Οι απαντήσεις ορισμένων συνεντευξιζόμενων που είναι μέλη ΔΕΠ πανεπιστημίων σε Τμήματα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού (ΤΕΦΑΑ) επισημαίνουν ότι στις αρχές της δεκαετίας του 2000, τα ελληνικά πανεπιστήμια είχαν χωριστά τμήματα για άνδρες και γυναίκες, μια πρακτική που δεν υφίσταται πλέον. Για παράδειγμα, στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, γύρω στο 2007, όλες οι τάξεις έγιναν μικτές, εξέλιξη που αντανάκλα την πρόοδο που έχει σημειωθεί προς την κατεύθυνση της ισότητας των φύλων. Επί του παρόντος, όλα τα ελληνικά πανεπιστήμια προσφέρουν μαθήματα για μικτές τάξεις.

Το ΤΕΦΑΑ του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης δεν προσφέρει αυτοτελές μάθημα για την ισότητα των φύλων. Ωστόσο, σχετικά θέματα συζητούνται σε όλα τα μαθήματα, καθώς το ζήτημα της ισότητας των φύλων ενσωματώνεται οριζόντια στο πρόγραμμα σπουδών. Όπως αναφέρθηκε, οι εκπαιδευτικοί πρέπει επίσης να προωθούν την ισότητα των φύλων ενσωματώνοντας σχετικά θέματα στην καθημερινή τους διδασκαλία, χρησιμοποιώντας συμπεριληπτική γλώσσα κ.λπ. Από την άλλη πλευρά, το ΤΕΦΑΑ του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας προσφέρει διαλέξεις για μια σειρά εξειδικευμένων θεμάτων που σχετίζονται με την ισότητα των φύλων, όπως η αντιμετώπιση της έμφυλης βίας, βιολογικό φύλο και ταυτότητα φύλου κ.α.

Αναφέρθηκε επίσης ότι στα προγράμματα κατάρτισης προπονητών από τον Σύνδεσμο Ελλήνων Προπονητών Καλαθοσφαίρισης, υπάρχει μάθημα με τίτλο «Ειδικά θέματα», το οποίο είναι ειδικά σχεδιασμένο για να παρέχει εις βάθος ανάλυση της καλαθοσφαίρισης γυναικών. Το μάθημα καλύπτει ζητήματα που αφορούν ειδικότερα τις γυναίκες - αθλήτριες, συμπεριλαμβανομένης της βιολογικής ωρίμανσης, του είδους της προπόνησης που απαιτείται με βάση την ηλικία κ.α. Όπως αναφέρθηκε, *"πρόκειται για θεμελιώδεις πτυχές που πρέπει να γνωρίζουν οι προπονητές και οι προπονήτριες όταν εργάζονται με γυναίκες - αθλήτριες"*.

Συζητώντας για υφιστάμενες σχετικές πρωτοβουλίες για την προώθηση της ισότητας των φύλων σε εκπαιδευτικά ιδρύματα, αναφέρθηκε επίσης ότι στο πλαίσιο του πρόσφατου 32ου Διεθνούς Συνεδρίου Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού, το οποίο συνδυάστηκε με τον εορτασμό της 40ης επετείου της ΤΕΦΑΑ στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, υπήρξε διοργάνωση γυναικείων ποδοσφαιρικών αγώνων, καθώς και ομιλίες και παρουσιάσεις που επικεντρώθηκαν στις γυναίκες στον αθλητισμό.

4.4 Προκλήσεις και εμπόδια

4.4.1. Προκλήσεις και εμπόδια στην προώθηση της ισότητας των φύλων στην προπονητική στην Ελλάδα

Αντλώντας από τη δική της εμπειρία ως πρώην αθλήτρια και προπονήτρια και νυν καθηγήτρια πανεπιστημίου, η μοναδική γυναίκα - συνεντευξιζόμενη ανέφερε ότι δεν έχει βιώσει διακρίσεις λόγω φύλου ούτε έχει αντιμετωπίσει συγκεκριμένα εμπόδια: *"Το θέμα δεν είναι το φύλο, αλλά το τι έχει να προσφέρει ένας αθλητής ή αθλήτρια, προπονητής ή προπονήτρια σε μια ομάδα"*,

δήλωσε. Ωστόσο, και οι τέσσερις άνδρες ερωτηθέντες αναγνωρίζουν την ύπαρξη ενός χάσματος μεταξύ των δύο φύλων, αν και δεν θεωρούν ότι είναι τόσο μεγάλο όσο νομίζουμε. Ορισμένοι ερωτηθέντες εντοπίζουν επίσης διαρθρωτικά ζητήματα, όπως ο μικρότερος αριθμός γυναικών που ασχολούνται με διάφορα αθλήματα όπως π.χ. η χειροσφαίριση, οι οποίες θα γίνουν στην συνέχεια προπονήτριες. Εφόσον υπάρχουν λιγότερες αθλήτριες, είναι αναπόφευκτο ότι θα υπάρχουν και λιγότερες προπονήτριες, δηλαδή.

Στο πλαίσιο των συνεντεύξεων, οι άνδρες συμμετέχοντες, ανέφεραν ότι οι γυναίκες λαμβάνουν λιγότερες ευκαιρίες και μικρότερη υποστήριξη και σχολίασαν ότι τα επιτεύγματά τους πρέπει να προβάλλονται περισσότερο για να καταπολεμηθούν τα στερεότυπα. Σύμφωνα με τις περισσότερες απαντήσεις, οι κύριες προκλήσεις για την προώθηση της ισότητας των φύλων στην προπονητική στην Ελλάδα περιλαμβάνουν την έλλειψη εμπιστοσύνης στις προπονητικές ικανότητες των γυναικών, τα κοινωνικά στερεότυπα και τις προκαταλήψεις που εμποδίζουν τις γυναίκες να αναλάβουν ηγετικές θέσεις, ιδιαίτερα στην περίπτωση ανδρικών ομάδων ή σε πρωταθλήματα υψηλού επιπέδου. Μια αξιοσημείωτη παρατήρηση ήταν ότι *«πολλές φορές, ούτε καν οι γυναίκες/αθλήτριες δεν υποστηρίζουν τις γυναίκες/προπονήτριες»* ή ότι οι ίδιες οι γυναίκες - προπονήτριες συχνά δείχνουν έλλειψη εμπιστοσύνης στις ικανότητές τους, γεγονός που μπορεί να ερμηνευθεί ως ενδεικτικό ενός «εσωτερικευμένου μισογυνισμού/σεξισμού»³.

Ορισμένοι άνδρες συνεντευξιζόμενοι υποστηρίζουν ότι οι γυναίκες μπορούν να επιτύχουν ως προπονήτριες αν αφοσιωθούν στη δουλειά τους, ωστόσο συχνά αντιμετωπίζουν δυσκολίες λόγω οικογενειακών υποχρεώσεων. Ο ρόλος της συζύγου και ιδίως της μητέρας θεωρείται σε μεγάλο βαθμό ασυμβίβαστος με αυτόν της προπονήτριας. Όπως αναφέρει ένας ερωτώμενος *«η ελληνική κοινωνία έχει διαμορφωθεί στη βάση "παραδοσιακών" αξιών. Κατά συνέπεια, η διαδικασία αλλαγής είναι αργή, με τις γυναίκες να αντιμετωπίζουν ανισότητες στις αμοιβές και λιγότερες ευκαιρίες σε σχέση με τους άνδρες»*.

4.4.2. Ειδικά παραδείγματα που αφορούν α) αθλητικές ενώσεις/ομοσπονδίες/συνδέσμους και β) εκπαιδευτικά ιδρύματα

Δεν δόθηκαν συγκεκριμένα παραδείγματα προκλήσεων ή εμποδίων, αντιθέτως τονίστηκε η πρόοδος που έχει επιτευχθεί τα τελευταία χρόνια.

³ Όταν οι γυναίκες -σχεδόν ασυνείδητα- αποδέχονται και επαναλαμβάνουν σεξιστικές - μισογυνιστικές απόψεις, προκαταλήψεις και πεποιθήσεις που επικρατούν στην κοινωνία, υιοθετώντας και εσωτερικεύοντας δηλ. αρνητικά στερεότυπα κατά του φύλου τους.

4.5 Προτάσεις και συστάσεις

4.5.1 Προτάσεις για α) την προώθηση της ισότητας των φύλων στην προπονητική από ενώσεις/ομοσπονδίες/συνδέσμους και τρόποι για την υπέρβαση των εμποδίων και β) την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου σε σεμινάρια και προγράμματα αθλητικών σπουδών στην Ελλάδα

Η επίτευξη της ισότητας των φύλων στην προπονητική απαιτεί συνεχείς προσπάθειες και αλλαγή νοοτροπίας εκ μέρους πολλών εμπλεκόμενων φορέων, συμπεριλαμβανομένων των ομοσπονδιών, των ενώσεων και των ομάδων, καθώς φυσικά και των ίδιων των αθλητών/τριών και των προπονητριών/τριών.

Το ζήτημα της ισότητας των φύλων είναι σημαντικό να αντιμετωπιστεί με ολιστικό τρόπο. Για παράδειγμα, σύμφωνα με μία απάντηση που δόθηκε, είναι σημαντικό να αντιληφθούμε ότι οι απόψεις των γονέων και της οικογένειας μπορούν να επηρεάσουν την αποδοχή ή μη των γυναικών ως προπονητριών για τα παιδιά και μετέπειτα ενήλικες αθλητές και αθλήτριες. Προκειμένου να ξεπεραστούν τα στερεότυπα, είναι απαραίτητο -πρωτίστως- να αποκτήσουν οι άνθρωποι επίγνωση αυτών των στερεοτύπων.

Η ενσωμάτωση των θεμάτων φύλου στα σεμινάρια, τα προγράμματα κατάρτισης και τα προγράμματα αθλητικών και προπονητικών σπουδών είναι καθοριστικής σημασίας. Επιπλέον, είναι σημαντικό να προβάλλονται και να γιορτάζονται τα επιτεύγματα των γυναικών - προπονητριών προκειμένου να αμφισβητηθούν τα υπάρχοντα στερεότυπα και να εξαλειφθούν οι προκαταλήψεις.

4.5.2 Πόροι ή μηχανισμοί υποστήριξης που συμβάλλουν στην προώθηση της ισότητας των φύλων στην προπονητική εντός των αθλητικών φορέων στην Ελλάδα

Τα βασικά σημεία των απαντήσεων που δόθηκαν συνοψίζονται ως εξής:

- Η προώθηση της ισότητας των φύλων θα πρέπει να ξεκινήσει από τη γενική εκπαίδευση και στη συνέχεια να περάσει στην αθλητική εκπαίδευση και να επικεντρωθεί στην ισότητα των φύλων στην προπονητική.
- Είναι πολύ σημαντικό για τους παρόχους αθλητικής/προπονητικής εκπαίδευσης να έχουν πρόσβαση σε εξειδικευμένο, επικαιροποιημένο εκπαιδευτικό υλικό που σχετίζεται με θέματα φύλου (π.χ. εγχειρίδια, παρουσιάσεις, βίντεο κ.λπ.), προκειμένου να το συμπεριλαμβάνουν στις διαλέξεις τους και να το προσφέρουν και στους εκπαιδευόμενους και τις εκπαιδευόμενες. Αυτό θα ενισχύσει τις αρχές της ισότητας των φύλων.
- Συνιστάται οι ομοσπονδίες, οι ενώσεις, οι αθλητικοί σύλλογοι και τα μέσα μαζικής ενημέρωσης να συνεργαστούν για να προβάλλουν τα επιτεύγματα των γυναικών - προπονητριών και να αμφισβητήσουν τα στερεότυπα.
- Θα ήταν ωφέλιμο να δοθούν περισσότερες ευκαιρίες κατάρτισης, ιδίως στο εξωτερικό, και να διευκολυνθεί η δικτύωση μεταξύ των γυναικών προπονητριών.

4.5.3 Συγκεκριμένα θέματα που προτείνεται να περιλαμβάνονται σε προγράμματα προπονητικής εκπαίδευσης που αποσκοπούν στην προώθηση της ισότητας των φύλων

Στο πλαίσιο των απαντήσεων, τονίστηκε και πάλι η σημασία της υιοθέτησης μιας «οριζόντιας προσέγγισης» στην εκπαίδευση προπονητών και προπονητριών, με έμφαση στην ενσωμάτωση θεμάτων που σχετίζονται με το φύλο σε όλους τους τομείς του προγράμματος σπουδών, συμπεριλαμβανομένων των θεωρητικών και πρακτικών ενοτήτων. Άλλες ιδέες και προτάσεις που δόθηκαν είναι οι ακόλουθες:

- Ίσα δικαιώματα
- Βέλτιστες πρακτικές από άλλες χώρες
- Θέματα σχετικά με το φύλο προσαρμοσμένα στις ειδικές ανάγκες και προκλήσεις των διαφόρων αθλημάτων.

4.6 Μελλοντικά σχέδια και περαιτέρω συμμετοχή

4.6.1 Εκδήλωση ενδιαφέροντος για περαιτέρω συμμετοχή στην πρωτοβουλία SheCOACH

Όλα τα άτομα που παραχώρησαν συνέντευξη εξέφρασαν το ενδιαφέρον τους να συμμετάσχουν περαιτέρω στο έργο SheCOACH, θεωρώντας πως και οι φορείς τους ενδιαφέρονται γι' αυτό. Ωστόσο, σε ορισμένες περιπτώσεις, διευκρίνισαν ότι πρέπει να ακολουθηθούν συγκεκριμένες τυπικές διαδικασίες λόγω του γεγονότος ότι σε ορισμένες ενώσεις ή ομοσπονδίες, το Διοικητικό Συμβούλιο των μελών είναι υπεύθυνο για τη λήψη τελικών αποφάσεων.

4.6.2 Ειδικοί στόχοι σχετικά με την ισότητα των φύλων στην προπονητική για το εγγύς μέλλον

Ορισμένα άτομα ανέφεραν ότι η ένωση/ομοσπονδία τους επιδιώκει μεγαλύτερη κάλυψη του γυναικείου αθλητισμού από τα μέσα ενημέρωσης και περισσότερες προσπάθειες για την αμφισβήτηση των αρνητικών έμφυλων στερεοτύπων. Όπως αναφέρθηκε σε άλλη περίπτωση «*Θέλουμε να δώσουμε στις γυναίκες - προπονήτριες την εμπιστοσύνη που τους αξίζει*». Συγκεκριμένοι αριθμητικοί στόχοι δεν αναφέρθηκαν.

4.7. Ενότητα καταγισμού ιδεών (γενικά σχόλια και επιλεγμένες απαντήσεις)

Σύμφωνα με τις απαντήσεις που δόθηκαν στις προτάσεις που δόθηκαν προς συμπλήρωση:

- Οι γυναίκες στον χώρο της προπονητικής/ οι προπονήτριες....: είναι «*απαραίτητες*» και «*εξαιρετικές*» στη δουλειά τους, με έναν ερωτώμενο να τονίζει ότι «*είναι σούπερ, ιδιαίτερα όταν προπονούν μικρότερες ηλικίες λόγω της ικανότητάς τους να παρακινούν τα παιδιά*». Ωστόσο, η παρουσία τους είναι περιορισμένη και δεν εκπροσωπούνται επαρκώς.
- Οι άνδρες στην αθλητική προπονητική/οι προπονητές...: ...είναι «*άριστοι και κυριαρχούν στον αγωνιστικό χώρο*», είναι περισσότεροι, πολύ ικανοί και «*έχουν το μεγαλύτερο*

μερίδιο». Επιπλέον, κάποιοι από αυτούς, όπως αναφέρθηκε «πρέπει να προσέχουν λίγο τη συμπεριφορά τους και να... κατεβάσουν τα νεύρα τους (γέλια)».

- Η ισότητα των δύο φύλων στην προπονητική.....: ιδίως στον χώρο της καλαθοσφαίρισης στην Ελλάδα είναι περιορισμένη, κυρίως όσον αφορά τον αριθμό των γυναικών, τις αμοιβές και τις ευκαιρίες που έχουν. Οι άνδρες κατέχουν την πλειονότητα των προπονητικών θέσεων, αλλά δεν υπάρχουν σαφείς ενδείξεις για διακρίσεις εις βάρος των γυναικών. Αναφέρθηκε επίσης ότι «πρέπει να ενισχυθεί», «δεν είναι αυτό που πρέπει να είναι και χρειάζεται να κάνουμε βήματα προς τα εμπρός», «είναι αυτό που ελπίζεις και περιμένεις, αλλά αυτή τη στιγμή είναι δυστυχώς πολύ δύσκολο να επιτευχθεί».
- Το πρώτο πράγμα που πρέπει να κάνει η ένωση ή η ομοσπονδία μου για να προωθήσει την ισότητα των φύλων στην προπονητική είναι να....: «συνεχίσει και να βελτιώσει τα προγράμματά της» - «Είναι ζωτικής σημασίας να προβληθούν τα επιτεύγματα των γυναικών - προπονητριών προκειμένου να αμφισβητηθούν οι αντιλήψεις όσων διστάζουν να τις προσλάβουν». Οι απαντήσεις που δόθηκαν υπογραμμίζουν επίσης ότι είναι ζωτικής σημασίας να παρέχονται περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το θέμα μέσω εκδηλώσεων, ημερίδων ενημέρωσης κ.λπ.
- Το πρώτο πράγμα που πρέπει να κάνει το εκπαιδευτικό μου ίδρυμα/πανεπιστήμιο για να προωθήσει την ισότητα των φύλων στην προπονητική μέσω του προγράμματος σπουδών του είναι...: να ξεκινήσει με τη συζήτηση για την ισότητα των φύλων στον αθλητισμό και στη συνέχεια να επικεντρωθεί στην προπονητική- να αναζητήσει συνεργασίες και κοινές δράσεις για το θέμα. Ορισμένα ιδρύματα έχουν ήδη κάνει βήματα προς αυτή την κατεύθυνση και θα πρέπει να συνεχίσουν τις καλές πρακτικές τους. Σε κάθε περίπτωση το θέμα θα πρέπει να προσεγγιστεί ολιστικά και να παρέχονται περισσότερες πληροφορίες, ιδίως στους φοιτητές και τις φοιτήτριες που θα είναι οι αυριανοί προπονητές και προπονήτριες.

5. Τελικά συμπεράσματα και προτάσεις σε εθνικό επίπεδο

Η Ερευνητική Έκθεση SheCOACH για την Ελλάδα, που εκπονήθηκε από τη Σύμπλεξις (Symplexis) σε συνεργασία με τον Σύνδεσμο Ελλήνων Προπονητών Καλαθοσφαίρισης, παρουσίασε τα αποτελέσματα της πρωτογενούς έρευνας που περιελάμβανε:

α) τη **διαδικτυακή έρευνα** SheCOACH για την Ελλάδα (Απρίλιος - Ιούνιος 2024), η οποία συγκέντρωσε **253 απαντήσεις** από επαγγελματίες σε συλλόγους καλαθοσφαίρισης, κυρίως προπονητές/τριες (163 άτομα/64,4%), επαγγελματίες από την ομοσπονδία και ενώσεις καλαθοσφαίρισης (44 άτομα/17,4%), μέλη ΔΕΠ & επαγγελματίες από εκπαιδευτικούς φορείς που προσφέρουν μαθήματα προπονητικής, όπως πανεπιστήμια, επαγγελματικά κέντρα, κολέγια κ.λπ. (11 άτομα/4,3%), και άλλους σχετικούς φορείς (35 άτομα/13,8%), και

β) **δομημένες συνεντεύξεις** (Μάιος - Ιούνιος 2024) με **5 αθλητικούς εμπειρογνώμονες από την Ελλάδα** που έχουν διδακτική εμπειρία σε επίπεδο τριτοβάθμιας αθλητικής εκπαίδευσης και κατέχουν ταυτόχρονα υψηλόβαθμες διοικητικές θέσεις σε εθνικές ή/και περιφερειακές αθλητικές ομοσπονδίες ή ενώσεις καλαθοσφαίρισης, χειροσφαίρισης και πετοσφαίρισης.

Η ανασκόπηση των απαντήσεων και των δεδομένων που συλλέχθηκαν μας οδηγεί σε συμπεράσματα σχετικά με την ισότητα των φύλων στην προπονητική στην Ελλάδα, τα οποία θα συμβάλλουν στην δημιουργία του παραδοτέου D2.3: Έκθεση με συστάσεις σχετικά με την ενίσχυση της γνώσης και των δεξιοτήτων για την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου σε προγράμματα σπουδών προπονητικής. Η έκθεση αυτή θα αποτελέσει τη βάση για το Πακέτο Εργασίας 3, το οποίο θα περιλαμβάνει την ανάπτυξη του προγράμματος ανάπτυξης ικανοτήτων SheCOACH για παρόχους αθλητικής/προπονητικής εκπαίδευσης σχετικά με την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου στα προγράμματα σπουδών (εργασία 3.1) και την πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αυτού του προγράμματος ανάπτυξης ικανοτήτων (εργασία 3.2).

Ορισμένα βασικά ευρήματα από την πρωτογενή έρευνα του SheCOACH, πάνω σε ένα θέμα το οποίο έχει διερευνηθεί ελάχιστα στην Ελλάδα, συνοψίζονται παρακάτω:

Υφιστάμενη κατάσταση σχετικά με την ισότητα των φύλων στην προπονητική:

Η ισότητα των φύλων στην προπονητική στην Ελλάδα είναι περιορισμένη. Ειδικότερα, η προπονητική καλαθοσφαίρισης ήταν και παραμένει «ανδροκρατούμενη», παρά την πρόοδο που έχει σημειωθεί τα τελευταία χρόνια, ενώ και σε άλλα αθλήματα οι άνδρες κατέχουν την πλειοψηφία των προπονητικών θέσεων. Αν και δεν υπάρχουν αποδείξεις για έμφυλες διακρίσεις, η εκπροσώπηση των γυναικών σε προπονητικές θέσεις παραμένει σημαντικά χαμηλή. Τα επιτεύγματα των γυναικών – προπονητριών δεν προβάλλονται επαρκώς, γεγονός που οδηγεί σε στερεότυπα και προκαταλήψεις εις βάρος των γυναικών, που διαιωνίζονται.

Η πλειονότητα των συμμετεχόντων και συμμετεχουσών στην έρευνα του SheCOACH δείχνει εξοικείωση με την έννοια της ισότητας των φύλων στην προπονητική, ενώ μια σημαντική πλειοψηφία εκφράζει την άποψη ότι είναι σημαντικό να προωθηθεί η ισότητα των φύλων στην προπονητική και να ενσωματωθούν τα θέματα φύλου σε σεμινάρια προπονητικής. Ωστόσο, αυτή η επίγνωση και η αναγνώριση δεν μεταφράζονται απαραίτητα σε κοινή κατανόηση/αντίληψη ή

ενεργή συμμετοχή. Εξάλλου η μεγάλη πλειοψηφία δηλώνει πως δεν έχει συμμετάσχει σε κάποια σχετική εκπαίδευση/σεμινάριο.

Υπάρχει μια γενική αντίληψη ότι οι αθλητικές ομοσπονδίες, οι ενώσεις και οι σύλλογοι στην Ελλάδα δεν κάνουν αρκετά για την προώθηση της ισότητας των φύλων στην προπονητική. Η πλειοψηφία όσων συμμετείχαν στην έρευνα είτε δεν είναι σίγουροι/σίγουρες είτε πιστεύουν ότι οι φορείς αυτοί δεν προωθούν αποτελεσματικά την ισότητα των φύλων. Ενώ πολλά άτομα αναγνωρίζουν τα θετικά βήματα που έχουν γίνει προς την κατεύθυνση της ισότητας των φύλων στην προπονητική και ενώ ορισμένοι/ες αναφέρουν ότι γίνονται θετικές προσπάθειες στις δικές τους ομάδες και φορείς (π.χ. μικτές ομάδες, γυναίκες - προπονήτριες σε εθνικές ομάδες γυναικών και σε διάφορα πρωταθλήματα), εξίσου μεγάλος αριθμός απαντήσεων επισημαίνει την έλλειψη γυναικών - προπονητριών και την απουσία δομημένων σχεδίων ή στρατηγικών για την προώθηση της ισότητας των φύλων. Με βάση τις απαντήσεις που συγκεντρώθηκαν, η πλειονότητα των αθλητικών φορέων/ενώσεων/συλλόγων δεν διαθέτουν σχέδιο ή πολιτική για την ισότητα των φύλων ή -αν διαθέτουν- τα μέλη τους δεν το γνωρίζουν.

Τα αποτελέσματα της διαδικτυακής έρευνας δείχνουν ότι υπάρχει έντονα η αίσθηση ότι τα υφιστάμενα σεμινάρια και προγράμματα σπουδών προπονητικής δεν καλύπτουν επαρκώς τα ζητήματα φύλου. Πολλοί ερωτηθέντες και ερωτηθείσες εξέφρασαν αβεβαιότητα ή αρνητικές απόψεις σχετικά με την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου σε προγράμματα αθλητικών σπουδών από εκπαιδευτικά ιδρύματα ή φορείς που προσφέρουν σχετική εκπαίδευση. Ωστόσο, με βάση τις συνεντεύξεις με μέλη ΔΕΠ, η εικόνα είναι διαφορετική σε πολλά αθλητικά τμήματα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ελλάδα, που προσπαθούν να πρωτοστατήσουν στην κατεύθυνση της προώθησης της ισότητας των φύλων.

Εμπόδια και προκλήσεις:

Θεσμικές προκαταλήψεις, στερεότυπα και έμφυλες διακρίσεις (π.χ. έλλειψη υποστήριξης, ευκαιριών και πόρων, μισθολογικό χάσμα μεταξύ των δύο φύλων, υποεκπροσώπηση των προπονητριών κ.λπ.) θεωρούνται ως το κύριο εμπόδιο για την ισότητα των φύλων στην προπονητική στην Ελλάδα (64% των απαντήσεων της online έρευνας). Ακολουθούν τα υφιστάμενα πολιτισμικά ή κοινωνικά πρότυπα που διαιωνίζονται σε μεγάλο βαθμό από την πατριαρχία, π.χ. οι παραδοσιακοί ρόλοι των φύλων (43,5%). Συγκεκριμένες προκλήσεις που φαίνεται να υφίστανται περιλαμβάνουν τις προτιμήσεις ανώτερων αθλητικών στελεχών για πρόσληψη ανδρών - προπονητών, την έλλειψη εμπιστοσύνης και υποστήριξης προς τις γυναίκες - προπονήτριες, αλλά ακόμη και την απροθυμία από την πλευρά των ίδιων των γυναικών να επιδιώξουν προπονητικούς ή διοικητικούς ρόλους σε υψηλότερα επίπεδα λόγω εμποδίων που όντως υπάρχουν ή θεωρούν όσοι/όσες απαντούν ότι υπάρχουν, ιδίως σε σχέση με τις οικογενειακές υποχρεώσεις.

Το πιο συχνά αναφερόμενο εμπόδιο για την ενσωμάτωση των θεμάτων φύλου στα υπάρχοντα σεμινάρια/προγράμματα σπουδών προπονητικής στην Ελλάδα φαίνεται να είναι και πάλι η θεσμική προκατάληψη και τα στερεότυπα σχετικά με τους ρόλους και τις ικανότητες των δύο φύλων, τα οποία αναφέρθηκαν από το 47% των συμμετεχόντων και συμμετεχουσών στην online έρευνα. Ως εμπόδιο επισημαίνεται επίσης η έλλειψη σχετικών πρωτοβουλιών και θεσμικής υποστήριξης, που αναφέρεται από το 46,6%. Πολιτισμικά ή κοινωνικά πρότυπα που διαιωνίζονται κυρίως από την πατριαρχία επισημάνθηκαν από το 31,6%.

Προτάσεις για την προώθηση της ισότητας των φύλων στην προπονητική:

Η έρευνα που διεξήχθη φέρνει στο φως κάποιες ανάμεικτες απόψεις σχετικά με το θέμα της ισότητας των φύλων στην προπονητική, οι οποίες δεν μπορούν να αγνοηθούν, καθώς υπάρχουν διαφορετικές θέσεις σχετικά με το κατά πόσον είναι απαραίτητες οι προσεγγίσεις με ευαισθησία σε ζητήματα φύλου ή εάν η ισότητα πρέπει τελικά να επιδιώκεται χωρίς να υπάρχει ειδική μεταχείριση ή έμφαση σε ζητήματα φύλου.

Ενώ αρκετά άτομα πιστεύουν ότι έχει σημειωθεί πρόοδος, αρκετά είναι και αυτά που θεωρούν ότι η ισότητα των φύλων στην προπονητική απέχει πολύ από την πλήρη επίτευξή της. Στο πλαίσιο των απαντήσεων και από την online έρευνα, αλλά και τις συνεντεύξεις, αναγνωρίζονται οι ικανότητες των γυναικών – προπονητριών, αλλά αναγνωρίζονται και τα σημαντικά εμπόδια που καλούνται να αντιμετωπίσουν, μεταξύ των οποίων είναι και η χαμηλή αυτοπεποίθηση που διαθέτουν κάποιες από αυτές. Πολλές απαντήσεις υπογραμμίζουν την ανάγκη για περισσότερο σεβασμό, ίσες ευκαιρίες και καλύτερη μεταχείριση των γυναικών – προπονητριών.

Οι στρατηγικές που συνιστώνται για την προώθηση της ισότητας των φύλων περιλαμβάνουν την ανάπτυξη πολιτικών ισότητας των φύλων (41,9%), την αντιμετώπιση των προκαταλήψεων και των στερεοτύπων (36,4%), τον καθορισμό σαφών στόχων για την προώθηση της ποικιλομορφίας και της συμπερίληψης στην προπόνηση (36%), την προώθηση της συνεργασίας και την παροχή υποστήριξης για την ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής. Οι ερωτηθέντες και οι ερωτηθείσες πρότειναν επίσης την επικαιροποίηση των πρακτικών πρόσληψης και την προσφορά περισσότερων ευκαιριών για ανάληψη ηγετικών θέσεων και εξειδικευμένη κατάρτιση για τις γυναίκες – προπονήτριες.

Τα βασικά θέματα που σχετίζονται με το φύλο και είναι χρήσιμο να περιλαμβάνονται σε σεμινάρια και προγράμματα σπουδών προπονητικής, ως αποτέλεσμα της πρωτογενούς έρευνας του SheCOACH, περιλαμβάνουν την αντιμετώπιση έμφυλων προκαταλήψεων και στερεοτύπων, την ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής, την αντιμετώπιση των έμφυλων διακρίσεων και της παρενόχλησης, καθώς και την κατανόηση και αντιμετώπιση των συστημικών εμποδίων (π.χ. έλλειψη πόρων, προβολής, μισθολογικό χάσμα κ.α.). Άλλα σημαντικά θέματα περιλαμβάνουν προσεγγίσεις coaching με ευαισθησία ως προς το φύλο και συμπεριληπτική γλώσσα και επικοινωνία.

Συστάσεις στο πλαίσιο του έργου SheCOACH

Ενώ σε γενικές γραμμές αναγνωρίζεται σε μεγάλο βαθμό η σημασία της ισότητας των φύλων στην προπονητική στην Ελλάδα, εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικά εμπόδια και προκλήσεις. Προκειμένου να προωθηθεί η ισότητα των φύλων, είναι απαραίτητο να υπάρξουν πιο δομημένες προσπάθειες, καθώς και σχετική υποστήριξη από αρμόδιους φορείς, οι οποίες θα πρέπει να περιλαμβάνουν πολιτικές, εκπαίδευση/κατάρτιση και πολιτισμική αλλαγή. Οι ακόλουθες συστάσεις επιδιώκουν να αποτελέσουν μια αρχική βάση - οδικό χάρτη για πιθανές βελτιώσεις, υπογραμμίζοντας την ανάγκη για μια ολοκληρωμένη και πολύπλευρη προσέγγιση του θέματος, ώστε να βελτιωθεί η ισότητα των φύλων στην αθλητική προπονητική στην Ελλάδα:

Ολιστική προσέγγιση για την ισότητα των φύλων στην προπονητική: Η ισότητα των φύλων στην προπονητική πρέπει να αντιμετωπιστεί με ολοκληρωμένο και συνολικό, ολιστικό τρόπο, ξεκινώντας από τη γενική εκπαίδευση, προχωρώντας στην αθλητική εκπαίδευση και στη συνέχεια εστιάζοντας ειδικά στον τομέα της προπονητικής. Είναι σημαντικό να υιοθετηθεί μια οριζόντια

προσέγγιση στα προγράμματα αθλητικών σπουδών, αλλά και να ενσωματωθούν ειδικά θέματα φύλου σε εξειδικευμένα σεμινάρια, προγράμματα κατάρτισης και προγράμματα σπουδών προπονητικής.

Ευαισθητοποίηση, προβολή και αναγνώριση: Απαιτούνται περισσότερες προσπάθειες για την ευαισθητοποίηση των αθλητικών φορέων σε θέματα φύλου και για την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου σε προγράμματα αθλητικών επιστημών και προπονητικής. Το έργο, τα επιτεύγματα και οι επιτυχίες των γυναικών - προπονητριών θα πρέπει να προβάλλονται περισσότερο από τις ομάδες, τις ομοσπονδίες, τις ενώσεις (και τις ίδιες!) για να αμφισβητηθούν τα στερεότυπα και να ενθαρρυνθούν περισσότερες γυναίκες να ασχοληθούν με την προπονητική. Ταυτόχρονα, υπάρχει ανάγκη για περισσότερη και ορθότερη κάλυψη του γυναικείου αθλητισμού από τα ΜΜΕ, καθώς και για μεγαλύτερη προβολή γυναικών - προπονητριών που θα αποτελέσουν πρότυπα που θα εμπνεύσουν τη νέα γενιά αθλητριών και προπονητριών.

Πρακτικά μέτρα, εκπαιδευτικοί πόροι και υποστήριξη: Χρειάζεται να θεσπιστεί ένα σαφές υποστηρικτικό πλαίσιο εντός των ομοσπονδιών, των ενώσεων και των αθλητικών συλλόγων, καθώς και συγκεκριμένες διαδικασίες ώστε να διευκολυνθεί η αύξηση του αριθμού των γυναικών σε προπονητικούς ρόλους. Ο σχεδιασμός και η υλοποίηση εξειδικευμένων εκπαιδευτικών προγραμμάτων και η παροχή περισσότερων ευκαιριών για συμμετοχή, καθώς και περισσότερες ευκαιρίες για δικτύωσης μεταξύ προπονητριών, μπορούν να συμβάλουν στην ευαισθητοποίηση και να οδηγήσουν σε γόνιμο διάλογο, με αποτέλεσμα θετικές δράσεις.

Οι πάροχοι προπονητικής εκπαίδευσης χρειάζονται ενημερωμένο, υψηλής ποιότητας και ελκυστικό εκπαιδευτικό υλικό για θέματα φύλου (π.χ. εγχειρίδια, online πλατφόρμες, παρουσιάσεις, βίντεο) και περισσότερους και περισσότερες επαγγελματίες για να προτείνουν και να υποστηρίζουν σχετικές πρωτοβουλίες. Είναι επίσης ζωτικής σημασίας για τους εκπαιδευτές/τριες προπονητών και προπονητριών να αναστοχαστούν σχετικά με τις δικές τους προκαταλήψεις και στερεότυπα σχετικά με το φύλο. Επιπλέον, η συνεργασία μεταξύ αθλητικών ομοσπονδιών, ενώσεων, συλλόγων και μέσων μαζικής ενημέρωσης, και φυσικά η συνεργασία και οι κοινές δράσεις στο πλαίσιο έργων που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ, μπορούν να συμβάλουν σημαντικά στην προώθηση της ισότητας των φύλων στην προπονητική.

Εν συντομία:

Τα έμφυλα στερεότυπα και οι κοινωνικές νόρμες εξακολουθούν να εμποδίζουν την πρόοδο των γυναικών στον χώρο της προπονητικής στην Ελλάδα και, ως εκ τούτου, απαιτείται αλλαγή νοοτροπίας μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων, συμπεριλαμβανομένων των ομοσπονδιών, των ενώσεων, των συλλόγων, των ομάδων, των αθλητών και αθλητριών, αλλά και των ίδιων των προπονητριών. Ορισμένοι βασικοί στόχοι για το μέλλον θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση σχετικά με την ισότητα των φύλων στην προπονητική, περισσότερη και ορθότερη κάλυψη του γυναικείου αθλητισμού από τα ΜΜΕ και πιο συντονισμένες προσπάθειες για να ενισχυθεί στις γυναίκες - προπονήτριες η αυτοπεποίθηση, μέσα και από την αντιμετώπιση συστημικών εμποδίων και την προώθηση θετικών προτύπων.

Αυτά τα συμπεράσματα και οι προτάσεις μπορούν να αποτελέσουν τη βάση για τον σχεδιασμό του προγράμματος ανάπτυξης ικανοτήτων SheCOACH, το οποίο στοχεύει στην ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου σε προγράμματα σπουδών προπονητικής και στην ανάπτυξη εξειδικευμένων ενοτήτων και εκπαιδευτικού υλικού για τους παρόχους αθλητικής εκπαίδευσης.